БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

БУРЯТ-МОНГОЛОЙ ҮНЭН

ВКП(б)-гэй Бурят-Монголой Обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй ба ВКП(б)-гэй Улан-Удын Горкомой орган.

№ 74 (4966)
Вторник
АПРЕЛИИН 9
1946 он
Сэн 20 мүнгэн

Энэ жэлдэ элбэг дэлбэг ургаса хуряахын түлөө тэмсэлэй эгээл харюусалгатай үе ерэжэ байна. Хабарай тарилгые хаһа соонь һайн шанартайгаар үнгэргэхэ гээшэ манай түрүүшын зорилго мүн.

...РИЛГЫН УРДА ТЭЭХИ ЭЛДҮҮРИЛГЫЕ ЭМХИТЭЙГЭЭР ЭХИЛХЭ

...линска табанжэлэй түсэб хүдөө ...ын урда тон харюусалгатай зорил...дые табиһан байна. Тэрэнэй нэгэ ...ла зүйл хадаа хүдөө ажалай куль...уудай ургасые бүхы хэмжээгээр ...үүлхэ ябадал болоно. Дунда зэ... гектарһаа 12 центнер ургаса аба... табанжэлэй эсэстэ оройдоо жэл соо ... миллион тонно тариа үгэхэ гэһэн ...го колхозууд, совхозууд болон ма...-тракторна станцинуудай урда ...габа. Энээниие бэелүүлхын тулада ...һөө абаад тэмсэхэ хэрэгтэй.

...дөө ажалай культуранудай урга... дээшэлүүлхэ ябадал хабарай та...ын үедэ шиидхэгдэдэг байһаниинь ...жэ. Газарай хүрьһэндэ шииг нойто ...гээр барижа, тэрэниие агротех...кэ эрилтэнүүдэй ёһоор элдүүри... тарилгые саг болзор соонь үнгэр..., удаадахи харууһалгыень эрхимээр ... үндэр ургаса хэзээ бүхэн э түй...ха байна. Манай республикын ...зно таряашад болбол МТС, совхо...ай хүдэлмэрилэгшэд үндэр ургас ...жа абаха дүүрэн аргатай ... Нэгэдэхеэр—тарилгын талмайе ...хэ һайн хүрьһэтэй газар манай..., хоёрдохёор—колхозно байгуу...ын ашаар газартаряалангые элдүү... шадаха мэргэжэлтэй хүнүүд ... бүхэнөөр барагдашагүй олон, ...хяар—газартаряалангые хүсэт ... болбосоруулха ябадал ханга... хүсэ ехэтэй оньһото машинануу... олошорһон байна.

...гаа эдэ бүхы арга-боломжонуу...ариинень зүбөөр хэрэглэхэ яба... шухала болоно. Мүнөө үедэ рес...икын хэдэ-хэдэн аймагууд тарил... урда тээхи газарай элдүүрилгые ...ээд байна. Энэ хадаа газарай хүрь... шииг нойто бариха тон шухала ...ээ ябуулга мүн Кяхтын, Кударын, ...нэй, Зэдын, Бичурын, Иволгын, ...гын, Мухаршэбэрэй, Закаменай ба бусад аймагуудай диилэнхи кол...д эртын борнойлгые түүбэрилэн ...ээ.

...чурын колхозууд эртын борной... хамта таряалангай газар ...а хүдэлмэриие саг соонь эхилһэн ... Апрелиин 5-ай мэдээгээр элдэ... һайрамаар—497 гектар, һубаг ...ануудаар—58 гектар тарилгын ... уһалһан байха юм. Һаяхан газар ... һубаг канавануудые заһабарил... хүдэлмэридэ колхозникууд ниитэ... гаража, горьтойхон хүдэлмэри хэ...

...ртын борнойлгодо эмхитэйгээр ..., газарай хүрьһэндэ шииг нойто ...жа байһан колхозуудай түрүүшын ...үүдэй һайн жэшээ харуулха бо...һаа, барагдашагүй олон байха юм. ... дээрэ хүсэн түгэс бэлэдхэлтэй... гараһан эрэгтэй эмэгтэй колхоз... бүхэн эрхим шанар ба үндэр бү... түйлахын түлөө мүнөөнһөө хои... тэмсэжэ байһаниинь элеэр харагда... Жэшээлхэдэ, Закаменай аймагай ...нэй нэрэмжэтэ колхозой солото ...новец Серпион Кириллович Ки...вой хүтэлбэрилдэг звеногой члэ... полидоо эмхитэйгээр гараад, тү... эргэдэ гараһан алдар солоёо ... суурхуулхын түлөө түрүүшын ...өө эхилээд, ажалай эмхидхэл бо... жааг заршамай үльгэр жэшээ ...ужа байха юм.

Тарилгын урда тээхи газарай эл...рилгые түүбэрилэн эхилхэ эгээл ... үе орожо ерээ. Энэ хүдэлмэриие ...гааһагүй үнгэргэжэ, газарай хүрь... шииг нойто тоггоохо ябадал нютагуудтахи партийна, советскэ, газар...алангай орган болон колхоз, МТС-... хүтэлбэрилэгшэдэй шухала зо... болоно. Үнгэрэгшэ жэлдэ зарим ...уудай колхозууд тарилгын урда ... элдүүрилгые эхилхэ саг үды гэ... шалтагаад, газарай хүрьһэндэ шииг ... барижа абаха эгээл һайн бол... үнгэргэжэрхиһэн байгаа. Энэ ... эсэстээ болоходоо колхозуудта ... хохидол үзүүлээ һэн.

Манай республика хура бороогоор ... гээшэ тоото додог байна. Тиихэ... шалтаан ган гасуур жэлнүүдтэ ... ажалай культуранудай ургаса ... хүгжэжэ таряа багаар үгэдэг гү, али үхэшэдэг баримта үзэгдэдэг юм. Нигээд ерэхэдэ хабар эртэ байхада газарай хүрьһэндэ шииг нойто һайнаар тогтоожо абаха гээшэ ургасые жэгдэхэнээр хүгжүүлхэ хэрэгтэ тон ехэ удхашанартай болоно.

Тарилгын газарые хабар эртэ борнойлхо, культиваци, лущени хэхэ мэтын шухала хэмжээ - ябуулгануудые гоодоггүй гү, али энээндэ хайшан хэрэгээр хандажа оройтуулаг ябадалые мүнөө жэлдэ яабашье дабтажа болохогүй. Тиимэдэ колхоз, МТС бүхэн энэ гэһээр гол хүсэеэ поли дээрэ гаргажа, тарилгын урда тээхи элдүүрилгэдэ ороход ёһотой.

Мүнөө боложо байгаа урин дулаан үдэрнүүдтэ хаа-хаанагүй саһан хайлажа, газарай хүрьһэн гүнзэгыгөөр гэдэжэ байна. Тиихэтэй хамта газарые тракторaар борнойлхо, культиваци хэхэ мэтые дүүрэн хэрэглэхэ арга олгогдоно. Ехэ-Кударын МТС-эй комсомольско-залуушуулай түрүү бригадые хүтэлбэрилэгшэ нүхэр Дамбаев бүхы тракторнуудаа полидо гаргажа, Ранжуровай нэрэмжэтэ колхоздо 55 гектар борнойлбо. Мүн тус аймагай „Комбайн" колхоздо тракторaар 50 гектар борнойлогдоһон ба 60 гектарта культиваци хэгдэһэн байна.

Гэбэшье, зарим МТС-үүд аяар мүнөөдэр хүртэр харьяата колхозуудайнгаа поли дээрэ тракторнуудаашье абаашажа хүшхэрөөдүй байха юм. Гадна үшөө хэдэн МТС-үүд трактор ба хүдөө ажалай машина зэмсэгүүдэй заһабарилгые дүүргээдүй байһаар. Кяхтын, Итанцын, Курбын, Куйтунска, Ново-Брянска ба Ехэ-Куна ёһын МТС-үүд правительствын тогтооһон болзорой үнгэргэгдэбэшье, хэдэн олон тракторнуудаа бэлэдхээгүй задагай зайдан байха юм. Энэ хадаа хабарай тарилгые унжагайруулха, тракторна хүдэлмэриин түсэбүүдэй дүүргэлтые һаатуулха аюулда хүргэжэ болохо байна.

Тарилгада бэлэдхэлые тушаан абаха гүрэнэй комиссинуудай дүнгүүд дээрэһээ харахада, республикын зарим колхозууд полевой хүдэлмэридэ үшөө бэлэн болоодүй байһаниинь элирбэ. Зэдын, Торины, Кударын, Мухаршэбэрэй, Түнхэнэй, Кабанскын аймагууд хүдөө ажалай машина зэмсэгүүдэй заһабарилгые дүүргэнгүй мүнөө хүртэр унжагайруулһаар. Энэ юу харуулнаб гэхэдэ, дурсагдагша аймагуудай хүтэ бэрилэгшэдэй „1946 ондо хүдөө ажахые хүгжөөхэ гүрэнэй түсэб тухай" СССР-эй Министрнүүдэй Совет ба партиин централна Комитедэй тогтоолой эрилтые харюулха ба тарилгые богони болзор соо, эрхим шанартайгаар үнгэргэхэ тушаа бодото һаналаа табяагүй байһыень гэршэлнэ.

Гүрэнэй комиссар элирүүлэгдэһэн хабарай тарилгада бэлэдхэлэй дутуунууд энэ гэһээр усадхагдаха зэргэтэй. МТС болон колхозуудай хүтэлбэрилэгшэдэй шухала зорилго хадаа тарилгын урда тээхи газарай элдүүрилгые эмхитэйгээр эхилжэ, энэ хүдэлмэриие һаадгүйгөөр ябуулхатаяа хамта, бэлэдхэлэй бүхы дутуу ундануудые ябууд хүсэлдүүлхэ хэрэг болоно. Хэрбээ газарые жэгдэрэн элдүүрилхэ ба тарилга хэхэ болзор хүртэр эдэ дутуунууд усадхагдаагүй байгаа һаа, хабарай полевой хүдэлмэриие агротехническэ эрхим болзорнуудта, һайн шанартайгаар дүүргэхэ арга олгохогүй байна.

Нютагуудтахи партийна, советскэ, газартаряалангай органууд колхоз бүхэнэй бүхы хүсые тарилгын урда тээхи газарай элдүүрилгэдэ элсүүлжэ, поли дээрэ шииг нойто эрхим шанартайгаар бариха ябадал хангаха уялгатай. АЗО-гэй болон участково бүхы агрономуудай һуури үндэр ургаса түйлаха газар—поли дээрэ гээшэ. Тиимэдэ агроном бүхэн түрүүшын үдэрһөө хойшо колхозникуудай ажалай шанар сахижа, агротехникын эрилтэнүүдые дүүргэхэ ябадал хангаха байна.

Нүхэд эрэгтэй эмэгтэй колхозникууд, МТС, совхозуудай хүдэлмэрилэгшэд! Тарилгын урда тээхи газарай элдүүрилгэдэ эмхитэйгээр орожо, энээниие эрхим шанартайгаар үнгэргэн, үндэр ургасын бата бэхи үндэһэ һуури табья!

Советско-Иранска хэлсээн тухай коммюнике

...Советскэ Социалистическэ Республика...ай Союзай Правительствын хүтэлбэ...шэдтэй Москвада Иранай Премьер...истрын эхилһэн ба советскэ элшэн ...ай Тегеранда ерэһэнэй һүүлээр үр...һэн хэлсээнүүд 1325 оной фарвар... 15-да гэхэ гү, али 1946 оной ап... 4-дэ бүхы асуудалаар хүсэд дүү... тараһан ябадалда хүргэбэ гэбэл:

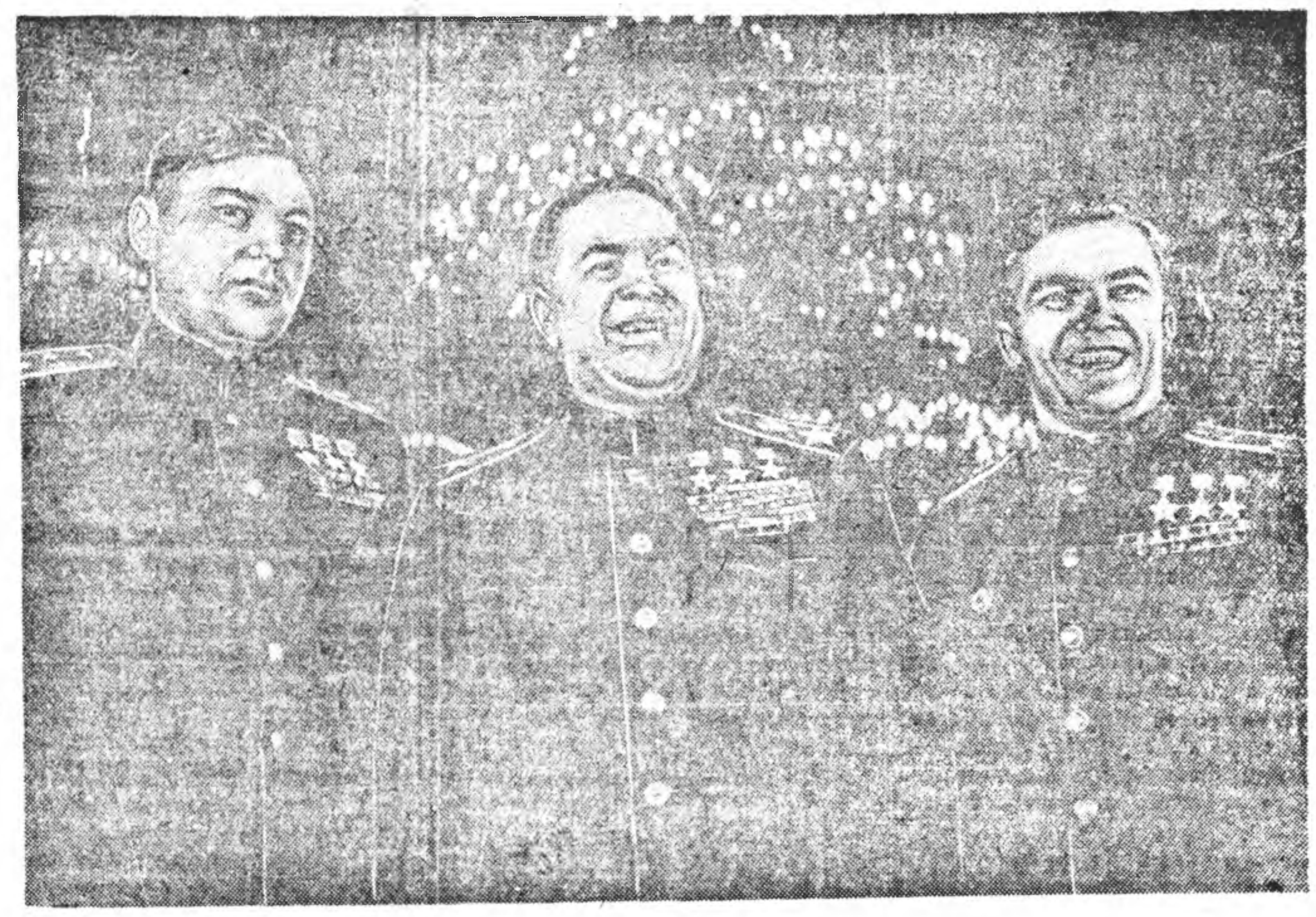
1. Улаан Армиин частьнууд 1946 оной ... 24-һөө гэхэ гү, али 1325 фар... 4 воскресеньеһээ һара хахадай ... соо Иранай бүхы территориһоо ... гараха.

2. Ирано-Советскэ нефтяной хэлимол ...ествые байгуулха тухай договор ба тэрэнэй условинууд энэ оной мартын 24-һөө эхилжэ 7 һарын үнгэртэр 15-дахи зарлалай Меджлис дээрэ баталагдахаар табигдаха байна.

3. Азербайджан тухай асуудал Иранай дотоодын хэрэг болохо хадань мүнөө байһан хуулинуудтай зохилдуулан ба азербайджанска арад зондо һайн сэдьхэлтэйгээр хандажа реформо хэхын тулада Правительство ба Азейрбайджанай арад зоной хоорондо эбтэйгээр шиидхэхэ зам олдохо байна.

Иранай Шахиншахска правительствын премьер **АХМЕД КАВАМ.**

Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай Ирандахи Элшэн сайд **И. САДЧИКОВ.**

СССР-эй Верховно Соведэй нэгэдэхи Сесси

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: СССР-эй Верховно Соведэй депутадууд, Советскэ Союзай гурбадахин Геройнууд, Советскэ Союзай Маршал Г. К. Жуков (дундань), гвардиин полковник А. И. Покрышкин (зүүн гарһаа) ба гвардиин майор И. Н. Кожедуб гэгшэд Кремлиин Ехэ ордон соо.

В. Коврыгинай ба Д. Черновой фото (ТАСС-эй фотохронико).

Цырен Дамбаевай бригада тарилгын урда тээхи элдүүрилгэдэ оробо

КУДАРА-СОМОН. (Телефоноор абтаба). Ехэ-Кударын МТС-эй тракторна түрүү бригаданууд поли дээрэ эмхитэйгээр гараад, тарилгын урда тээхи газарай элдүүрилгые эхилбэ. Заһабарилгые МТС соо түрүүлэн эрхим шанартайгаар дүүргэһэн Цырен Дамбаевай хүтэлбэрилдэг тракторна бригада Ранжуровай нэрэмжэтэ колхозой поли дээрэ 55 гектар эртын борнойлго хэһэн байна. Бригадын тракторнстнууд поли дээрэ гараһан түрүүшын үдэрнүүдһээ эхилээд, ажалай үндэр бүтээсэ ба эрхим шанар түйлажа, тарилгые агротехническэ эрхим болзорнуудта дүүргэхэбди гэһэн уялга абаа.

Тэрэшэлэн „Комбайн" колхоздо тракторнстнуудай хүсөөр 50 гектар газарай хүрьһэн борнойлогдоһон ба 60 гектарта культиваци хэгдэһэн байха юм.

Һүүлэй үдэрнүүдтэ аймагай олонхи колхозууд тарилгын урда тээхи газарай элдүүрилгэдэ орожо байна. „Баян Булаг" колхозой поли дээрэ 10 борной гаргагдаа. Түрүүшын үдэртэ эндэ 25 гектар газар түүбэрилэн борнойлогдобо. Мүн „Шэнэ байдал", Ворошиловай, Кагановичын, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозууд эртын борнойлгые эмхитэйгээр эхилээд, газарай хүрьһэндэ шииг нойто тоггоожо байха юм.

Һаяар аймагай бүхы колхозууд газарай хүрьһые түүбэрилэн элдүүрилжэ эхилхээ байна.

Иволгын колхозууд эртын борнойлгодо оробо

Сталинска дүрбэдэхи табанжэлэй түсэбүүд соо хараалагдаһан айхабтар ехэ зорилгонуудые амжалтатайгаар дүүргэхые һэдэһэн Иволгын аймагай түрүү колхозууд хабарай полевой хүдэлмэридэ түргэн ба эрхим шанартайгаар бэлэдхэһэн байха юм. Тиин, тарилгын урда тээхи элдүүрилгые эндэхи колхозууд эхилжэ байна.

XVIII партс"ездын нэрэмжэтэ колхозой поли дээгүүр 4 борной хүдэлмэрилнэ. Борной шэрэжэ байһан бүхы колхозникууд түрүүшын үдэрһөө хойшо үндэр бүтээсэ ба эрхим шанар түйлахаар зориһжоһхой.

Мүн „Коминтерн", „Авангард", Сталинай нэрэмжэтэ колхозууд газараа түүбэрилэн борнойлжо эхилбэ. Һаяар бүхы колхозууд поли дээрээ гаража, пар ба намарай парые борнойлхонь.

Полевой хүдэлмэри үргэнөөр ябуулагдана

БИЧУРА. (Телефоноор абтаба). Аймагай 36 колхозуудай 34-нь хабарай тарилгада бүри түнэн бэлэн болонхой. Тарилгада бэлэдхэлые тушаан абаха гүрэнэй комисси эдэ колхозуудта хангалтатай бэ һайн гэһэн сэгнэлтэнүүдые үгэһөн байна.

Эдэ түрүү колхозууд таряанажалай бригада болон звенонуудые хүсэлдүүлжэ, тэдэнэргэ үйлэдбэриин даалгабаринуудые үгэһэн байха юм. Мүн полево стануудай ба тракторна вагончигуудынь заһабарлагдажа, культурна болбосон түхэлтэй болгогдоо.

Апрелиин 5-ай мэдээгээр аймагай 12 колхоз тарилгын урда тээхи элдүүрилгые эхилжэ, 213 гектар борнойлбо. Кагановичын нэрэмжэтэ колхоз — 42 гектар, Куренковой нэрэмжэтэ колхоз — 40 гектар борнойлжо, пар ба намарай пар дээрэ шииг нойто тоггооһон байна. Мүнөө эдэ колхозууд эртын борнойлгые үргэлжэлүүлһээр.

Тэрэшэлэн Карл Марксын, Ворошиловай, Рагозиной нэрэмжэтэ, „КИМ" колхозууд эртын борнойлгые түүбэрилэн эхилээд, газарай хүрьһэндэ шииг нойто һайнаар барижа байнхай. Хамта энэ аймагай поли дээгүүр 100 гаран борной хүдэлмэрилнэ.

Һайрамаар ба һубаг канавануудаар газар уһалха хүдэлмэри саһанай хайлахатай хамта эхилһэн байна. Аймагай колхозуудаар 14 мелиоративна звено эмхидхэгдэнхэй. Мүн 14 мэргэжэлтэй мелиораторнууд бэлэдхэгдэһэн байна. Газар уһалха хүдэлмэридэ хамта дээрээ 114 хүн ябанад.

Дүүрэн бэшэ мэдээгээр аймагай колхозуудаар һайрамай уһаар — 497 гектар, һубаг канавануудаар — 58 гектар тарилгын газар уһалагдаба.

Һаяхан тарилгын газар уһалха, һубаг канавануудые заһабарилхын тулада аймагай колхозууд поли дээрэ ниитээрээ гар һан байгаа. Энээндэ 700 гаран колхозникууд хабаадалсаба. 2 үдэр соо эдэтэр 50 километр ута болохо канавануудые заһабарилһан байна.

Һаяар тарилгын урда тээхи газарай элдүүрилгэ ба уһалууриин хүдэлмэринүүд дээрэхи аймаг соо бүри үргэдэхэнь.

Элирүүлэгдэһэн дутуунуудаа ябууд усадхаха

Кабанскын аймагай Кировой нэрэмжэтэ колхоз партиин айком ба аймагай гүйсэдхэхэ комитедтэй зэргэлэнхэй тэхээр байха юм. Тиимэ дээрэһээнь тус колхоздо аймагай хүдэлмэрилэгшэд үдэр бүри ябаатай байдаг. Зүгөөр, тэдэнэй олонхинь энэ колхоз тарилгадаа яһала һайнаар бэлэдхэжэ байгаа ёһотой гэжэ ехээр найдаһан байгаа. Иигэжэ байтарынь хабарай тарилгын бэлэдхэлые тушаажа абаха гүрэнэй комисси тус колхоздо орожо ерэбэ.

Комиссиин шалгалтаар ябуулжа ороходонь, энэ колхоз тарилгадаа бүри бэлэн бэшэ байһаниинь элирбэ. Нэгэ хэдыхэн хоноод, полидо гараха гэжэ байхада, энэ колхоз оройһото таряанай хүрэнгэ миил 70 процент хааһан байба. Мүн огородой культуранудай хүрэнгэ ехэ дутуу, хүдэлмэришэ морьдынь шэнээ шадалгүй, тоног зэмсэгүүдынь заһагдаагүй, тарилгын үедэ моридтоо эдюулхэ шэмэтэй һайн тэжээлээр ехэ дутуу байһан ба нютагай үгэгжүүлгэнүүдые хүсэд бэлэдхэжэ дүүргээгүй гэхэ мэтэ дутуунууд элирүүлэгдэбэ. Тиин, комисси болбол шалгалтаар элирүүлэгдэһэн дутуунуудаа энэ гэһээр бүримүһэн усадхаха хэмжээнүүдые абахые тус колхозой хүтэлбэрилэгшэдтэ дураадхан даалгаба.

Мүн Жуковай нэрэмжэтэ колхоздо баһал олохон дутуунууд элирүүлэгдээ. Энэ колхоздо оройһото таряанай хүрэнгэ 218 центнер дутуу, огородой хүрэнгэ бүри нэгэшье центнер бэлэдхэгдээгүй ба тарилгада хэрэглэгдэхэ зэр зэмсэгүүдынь хүсэд заһагдаагүй байба. Хүдэлмэриин моридые саг соонь амаруулжа, һайн тэжээлээр хангаха, эмниг сарнуудые һургажа, хабарай тарилгын хүдэлмэридэ хэрэглэхэ шухала ябуулганууд бэелүүлхын хойноһоо оролдоогүй байгаа.

Поли дээрээ гараһаар бэелүүлхэ хүдэлмэриин түсэб мүнөө хүртэр табигдаагүй байба. Мүн энэ мэтын дутуунууд „17 Октябрь" гэжэ колхоздо байһан. Тус колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Бурлаков болбол манай колхоз тарилгадаа хэзээшьегүй бэлэн байна гэжэ аймагай эмхи зургаануудта хэлэһэн байна. Тиин шалгалта дээрэһээ хаража үзэхэдэ арай тиимэ бэшэ байгаа. Элдэ заһабарилгын хүдэлмэри ехэ дутуу, хүдэлмэришэ моридынь тоног зэмсэгүүдээр хүсэд хангагдаагүй байха юм.

Иимэ дээрэһээ Кабанскын аймагай олон колхозууд хабарай тарилгада хүсэд бэлэн бэшэ байна гэжэ мэдэхээр болоно. Мүн аймаг дотороо 200 толгой хүдэлмэриин моридые муугаар харууһалжа тураагаа. Тиимэдэ, тус аймагай партиин айком ба гүйсэдком бодото хэмжээ абаха ёһотой.

В Ц С П С-тэ

Һургагшанарай материально-ажаһуудалай хангалтые һайжаруулга

Һургагшанарай материально-ажаһуудалай хангалтые һайжаруулха хэмжээ-ябуулгануудые ВЦСПС-эй секретариат хэлсэжэ үзэбэ.

Абтаһан шиидхэбэри соонь хүдөөгэй һургагшанарые эдеэ хоолой ба ажаүйлэдбэриин эд бараануудаар хангаха журамые гүйсэдхэхэ ябадалда хатуу хиналта тогтоохо шухала гэжэ СССР-эй ба РСФСР-эй Центросоюзуудай анхаралые хандуулна. Городууд ба районуудай һургагшанарта товарна фонднуудые эмхидхэхэ тухай асуудал СССР-эй худалдаа-наймаанай Министерствын ба Центросоюзай үмэнэ табигдаһан байна. РСФСР-эй гэгээрэлэй Министерство болбол һургагшанарай материално-ажаһуудалай хангалтые һайжаруулхын түлөө хэмжээ-ябуулгануудые ябуулхые арадай гэгээрэлэй таһагуудые даагшадые уялгалба.

ВЦСПС-эй секретариат болбол һургагшанарые байраар, түлишөөр ба гэрэлээр хангаха, салин хүлһыень саг болзортонь үгэхэ ябадалые хинаха хэрэгтэ онсо анхарал табина.

Энэ жэлдэ үмсын гэр байрын барилгада ба малажалда зорюулагдажа һомологдоһон 8,1 миллион түхэригэй кредидые зүбөөр хэрэглэхэ ябадалда саг үргэлжын хиналта хэхэ шухала, нютагай барилгын материалнуудые, транспорттай болохо мал ба шубуутай болохо ябадалдань һургагшанарта туһаламжа үзүүлхэ.

Һургагшанарые ажаүйлэдбэриин ба элеэ хоолой зүйлөөр хангаха түсэбые бэелүүлхэ ябадал тухай худалдаа-наймаанай организацинуудай хүтэлбэрилэгшэдэй элидхэлнүүдые Президиумүүдэй заседани дээрэ квартал соо нэгэһээ үсөөн бэшэ зүбшэн хэлсэжэ байхые профсоюзай органуудта даалгагдаһан байна.

СССР-эй МИНИСТРНУУДЭЙ СОВЕДЬЭЭ

ССР Союзай Министрнүүдэй Совет болбол ородой гайхамшагта эрдэмтэ металлург, химик, СССР-эй Верховно Соведэй депутат, Социалистическэ Ажалай Герой академик **Байков Александр Александровичын** 76 наһан дээрээ энэ оной апрелиин 6-да наһа бараһан тухайнь гашуудалтайгаар мэдээсэнэ.

Францида ороохо үгэхэ тухай Советскэ Союз Франци хоёрой хоорондохи хэлсээн тушаа

1946 оной апрель, май ба июнь соо 400 мянган тонно шэниисэ ба 100 мянган тонно ячмень Францида үгэхэ тухай Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай Правительство ба Французска Республикын Саг зуурын Правительство хоёрой хоорондо баталһан хэлсээн дээрэ энэ оной апрелиин 6-да Москвада гар табигдаба. Энэ хэлсээн дээрэ Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай Правительствын түлөөлэлгөөр СССР-эй Гадаада Худалдаа-Наймаанай Министр А. И. Микоян ба Французска Республикын Саг зуурын Правительствын түлөөлэлгөөр Хэрэгүүдэй Саг зуурын Эгигэмжэтэ г. П. Шарпантье гэгшэд гараа табиба.

Энэ хэлсээн хадаа Французска Правительствын хандалга болон Французска Республикын Гадаада Хэрэгүүдэй Министр г. Бидо ба Францидахи Советскэ Элшэн Сайд А. Е. Богомолов хоёрой хоорондо болоһон хэлсээнэй эсэстэ баталагдаһан байна.

Советскэ Правительство болбол Францида хоол хүнһэнэй хүндэ байдалые ба Французска Правительствын гүйлтые хараадаа абажа, өөрынгөө союзник болохо Францида туһа хүргэхэ ба дээрэ дурсагдаһан хэмжээнэй ороохо таряа өөрынгөө хизаарлагдаһан ресурсһаа худалдаха гэжэ шиидэбэ, юуб гэхэдэ Великобритани Францииие талхаар хангаха аргагүй байба, мүн Америкын Холбоото Штадууд Францида хэрэгтэй талхаар хүсэд хангажа шадахагүй байгаа.

Нүхэр Н. А. Вознесенскиин элидхэл ба 1946—1950 онуудта СССР-эй арадай ажахые һэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ табанжэлэй түсэб тухай хуули хэблэгдэбэ

Гүрэнэй политическэ литературын хэблэл 1946 — 1950 онуудта арадай ажахые һэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ табанжэлэй түсэб тухай СССР-эй Верховно Соведэй Сесси дээрэ нүхэр Н. А. Вознесенскиин хэһэн элидхэлые тусхай брошюра болгон хэблэжэ гаргаба. Тиражынь 500 мянган хэһэг болоно.

1946 — 1950 онуудта СССР-эй арадай ажахые һэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ табанжэлэй түсэб тухай СССР-эй Верховно Соведэй абаһан хуулиие мүн тиимэл тиражтайгаар хэблэжэ гаргаба. (ТАСС).

Москва—Минскын участок дээрэ хоёрдохи зам табигдажа эхилбэ

СМОЛЕНСК, апрелиин 4. (ТАСС). Баруун түмэр замай харгы зам баригшад Москва-Минскын замай линидэ хоёрдохи замые һэргээн бодхоолгодо оробо. Энэ жэлдэ 260 километрһээ дээшэ газарта зам табигдаха, Москва-Вязьмын участогдахи барилга бүри мүһэн дүүргэгдэхэ юм. Мүнөө Можайскын райондо хүдэлмэри үргэдхэгдөөд байна.

Баригшад майн 1-ээр түрүүшын хэдэн арбаад километр хоёрдохи замые ашаглалтада үгэхэ уялга абаба.

ТАСС-эй БУРУУШААЛГА

Гадаада хэрэгүүдэй Министрнүүдэй Соведэй сентябрьска сесси дээрэ «Итали хадаа 750 миллион фунт стерлингын хэмжээтэй репараци түлэхэ ёһотой» гэжэ Росси эрилтэ табиба, энэнь 3 миллиард доллар болоно, тиигээд «Росси хадаа энэ эрилтэеэ бусаажа абаха байһанайнь ямаршье тэмдэггүй» гэхэ хэбэртэйгээр һаяхан «Йоркшир пост» гэжэ англиска газетэдэ тунхаглагдаһан статья соо баталагдана.

Энэ баталамжа худал хуурмаг байна гэжэ мэдүүлхээр ТАСС түлөөлэгдэнэ. Бодото дээрээ, гадаада хэрэгүүдэй министрнүүдэй соведэй сентябрьска сесси дээрэ Советскэ Союз, Югослави, Греци ба Албанида 300 миллион долларай хэмжээтэй, тэрэнэй тоодо Советскэ Союзда зүбхэн лэ 100 миллион доллар репараци Италиин түлэхэ тухай Советскэ Союзай зүгһөө дурадхал ороһон байгаа, тиин энээн тухай советскэ болон мүн гадаадыншье хэблэлдэ нэгэнтэ бэшэ хэлэгдэһэн байха юм.

Тракторна бригаднуудай бригадирнууд ба комбайнернууд

П. Ангелина, Р. Багаутдинова, А. Букал, Д. Гармаш, Д. Кастуев, И. Косихин, Д. Ларионова, Я. Полушин, Ф. Перова, М. Плотников, А. Резцова ба Л. Саитгареева гэгшэдэй

УЯЛГА

Хүндэтэ нүхэдүүд! Советскэ Социалистическэ Республиканuудай Союзай Верховно Совет болбол манай Эхэ ороной арадай ажахые һэргээн болхоохо ба хүгжөөхэ табанжэлэй түсэб тухай Хуули гаргаба. Советскэ арад хадаа энээниие Сталинска түсэб гэжэ хэлэхэ ёһоороо хэлээ, юундэб гэхэдэ шэнэ табанжэлэй зохёогшонь манай вождь ба багша түрэл нүхэр Сталин гээшэ.

Табанжэлэй түсэбэй тоонуудта бидэнэй хүн болгон хадаа хүсэ шадалайгаа шэнээр сэсэглэн мандажа байһан өөрынгөө оронииие харана. Табанжэлэй эсэстэ бидэнэр дайнай урдахида орходоо нилээд ехэ машинануудтайшье, нефтьтэйшье, нүүрһэтэйшье, буладтайшье байхабди. Бидэнэр хүдөө-ажахын продуктнуудаар элбэг баян байхабди.

Табанжэлэй түсэб хадаа хүдөө ажахын урда эгээл гайхамшагта перспективэнүүдые нээжэ үгөө. Бидэнэр ниимэ юумэнүүдые түйлаха ёһотойбди:

Ороохо таряанай валова суглуулгые 127 миллион тонно хүртэр, ондоогоор хэлэхэдэ 1940 ондо орходоо 7 процент ехэ болгохо:

Сахарна свеклын валова суглуулгые 26 миллион хүртэр, ондоогоор хэлэхэдэ дайнай урдахи хэмжээһээ 22 процент ехэ болгохо;

Хлопок—сырецын суглуулгые 3,1 миллион тонно хүртэр, ондоогоор хэлэхэдэ дайнай урдахи хэмжээһээ 25 процент ехэ болгохо;

Улһанай волокногой суглуулгые 0,8 миллион тонно хүртэр, ондоогоор хэлэхэдэ 1940 ондо орходоо 39 процент ехэ болгохо.

Эдэ зорилгонууд хадаа айхабтар ехэнүүд байна, тиигэбэшье тэдэниие социалистическэ газартаряалангай хүдэлмэрилэгшэд дүүргэжэ шадаха. Дайнай хатуу хүндэ шалгалтануудые амжалтатайгаар барижа гараһан колхозно байгуулалта болбол өөрынгөө хүсэн түгэс байһаниие харуулаа. Советскэ гүрэнэй ямаршье даалгабаринуудые колхозно таряашад дүүргэжэ шадаха гэжэ тэдэнэр харуулаа.

Дайнай жэлнүүдтэшье, мүн мүнөөншье колхозно деревни хадаа большевистскэ партиин, советскэ правительствын, нүхэр Сталинай өөрынь сусаршагүй анхаралаар хүрэлэгдэнхэй. Энээнэй эли тодо гэршэнь хүдөө ажалай хүдэлмэрилэгшэд шэнэ табанжэлэй түсэб соо харана. Табанжэлэй турша соо хүдөө ажал хадаа 325 мянгаһаа доошо бэшэ тракторнуудые абаха байна. Социалистическэ индустри болбол саашадаа колхозууд, совхозууд ба МТС-үүдтэ 4,5 миллиард түхэригтэ эдэб хүдөө-ажахын машинануудые, сэхэн, үтэжүүлгэнүүд ба бусадые үгэхэ байна. Советскэ гүрэнэй хоол ургажа байһан түһаламжые зүбөөр хэрэглэхэ ба мүнөө жэлдэ ургасые дээшэлүүлхэ, тарилгын талмайнуудые һэргээн бодхоохо ба ургадхаха ябадалда нилээд ехэ амжалтануудые түйлаха хэрэг үлэнэ гээшэ.

Шэнэ табанжэлэй хубинь болохо 1946 ондо хүдөө ажахые хүгжөөхэ гүрэнэй түсэб хадаа социалистическэ газартаряалангай хүдэлмэрилэгшэдые үндэр ургасын түлөө тэмсэлэй дайшалхы программаар зэбсэгжүүлбэ. Хүдөө ажалай гол зорилгонууд хадаа ургасые, бүхы хэмжээгээрынь дээшэлүүлхэ, ороохо таряанай ба техническэ культурануудай валова суглуулгые ехэ болгохо хэрэгтэ болоно гэжэ парти ба правительство зааһан байна.

Энэ зорилгые шиидхэхэ хэрэгтэ машинно-тракторна станцинууд ехэхэн ба хүндэтэ үүргэ дүүргэхые уриалагдаба. Тэдэнэр хадаа машинно-тракторна паркые ашаглалгые улам саашань һайжаруулха, тракторна хүдэлмэринүүдэй шанарые дээшэлүүлхэ, МТС-эй абаһан үйлэдбэриин уялгануудые колхозуудтай хэгдэһэн договорнуудай ёһоор һайн агротехническэ болзорто дүүргэхэ ябадалые түйлаха ёһотой.

МТС-үүд хадаа машинно-тракторна паркын бүтээсые дээшэлүүлхэ ямар ехэ резервнүүдтэй гээшэб гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй гү, Гансахан Краснодарска хизаарта 46 тракторна бригаданууд нёдондо жэлдэ 15 хүсэтэй трактор бүхэнээр 1000-һаа үлүү гектар хахалһан байна. Тэд Кубань энээнһээ ондоо газар бэшэ хаям. Ставропольско хизаарта Плотников трактор бүхэнөөр 1000-һаа үлүү гектар газар хахалһан байна, Ростовско областьдо—Лесенко. Украинада—Шульга, Кемеровскэ областьдо—Ермакович, Татарида—Багреев, Московско областьдо—Резцова ба Бычко, Рязанскада—Ели, Гермаш, Пирожков, Бортаковский, Горьковскдо—Максутов, Молотовскдо—Макеев, Белоруссида Лобан ба бусад.

Түрүү трактористнууд гансал ажалай үндэр бүтээсэнүүдые түйлаа бэшэ, мүн баһа үндэр ургаса хангаба гэжэ тэмдэглэхэдэ илангаяа баяртай байна. Тиин Краснодарскэ хизаарай гражданскэ МТС-эй бригадир Михаил Бровко трактор бүхэнөөр дунда жэшээгээр 2230 гектар газар хахалба. Бровкогой бригадын хүдэлмэрилһэн колхоз бүхы талмайһаан гектар бүхэнһөө 100—100 пүүд ороохо то культурануудай ургаса абаһан, гектар бүхэнһөө 21,7 центнер шэнписэ хураһан байна. Ростовско областиин Азовско МТС-эй Иван Денисенкын бригада трактор бүхэнөөр 1726 гектар газар хахалһан байха юм. Энэ бригадын хүдэлмэрилһэн участогта намар таригдадаг шэнписын ургаса гектар бүхэнһөө 22 центнер болобо. Эдэ мастернуудһаа манай бүхы трактористнууд ба комбайнернуудта һураха юм бии.

Хүндэтэ нүхэдүүд! Мүнөө урда зүгтэ тарилга эхилбэ, һаяар бүхы ороной полевой хүдэлмэринүүдтэ орохонь. Тарилгые үнгэргэлгэ хадаа мэдээжэ бэрхэшээлнүүдтэй холбоотой байна, юундэб гэхэдэ олон колхозууд, МТС-үүд ба совхозууд дайнай хойшолонгуудые үшөө усадхажа шадаагүй байна. Энэ хадаа илангаяа эзэмдэлгэһээ сүлөөлэгдэһэн районуудта хамаадана. Тиигэбэшье, хэрбээ үшөө ехэ хүсэ зоригтойгоор энэ хэрэгтэ ороо һаа бүхы бэрхэшээлнүүдые бидэнэр дабажа шадаха ба дабахашьебди. Шэнэ Сталинска табанжэлэй түрүүшын жэлэй түсэбые амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө, тракторнууд ба комбайнуудые хүсэдөөр ашаглаха ябадалые, тарилгын, хураалгын ба бусад хүдөө-ажалай хүдэлмэринүүдые үнгэргэлгын үндэр шанарые хангахын түлөө бүхы хэрэгтэй юумэнүүдые хэхэ ёһотойбди.

Энээниие ойлгоод, 1946 ондо 15 хүсэтэй трактор бүхэнөөр 1000-һаа 1500 хүртэр гектар газар хахалха, «Коммунар» комбайн бүхэнөөр 500—700 гектар хурааха, «Сталинэцэ»—1200 гектар хурааха, хабарай тарилгые үндэр шанартайгаар үнгэргэхэ ба иигэжэ бидэнэй элдүүрилдэг полиһоо 100 пүүдэй ургаса түйлаха уялга бидэнэр өөртөө абанабди.

Агуухэ Сталинска табанжэл хадаа манай бүхы арадые шэнэ-шэнэ алдарта хэрэгүүдтэ зоригжуулна, бүхы советскэ хүнүүдые шэнэ-шэнэ ажалай баатаршалгануудта уриална гээшэ. 1946 оной хүдөө ажалай хүдэлмэринүүдэй гүрэнэй түсэбые амжалтатайгаар дүүргэхын, үндэр ургаса түйлахын, социалистическэ газартаряалангай амжалтануудые ехэдхэхын түлөө өөһэдынгөө хүсэ шадалые гамнахагүйбди.

Энэ хэрэгтэ бидэнэр, трактористнууд ба комбайнернууд, манай колхозно таряашадай түрүү зэргэдэ ябаха ёһотойбди, тиин ябахашьебди.

Эбтэй эетэй хүдэлмэрилэе, нүхэдүүд, үндэр баян ургасын түлөө!

Советскэ Социалистическэ Республиканuудай Союзай Верховно Соведэй депутадууд:

П. Ангелина—Сталинска областиин Старобешевскэ МТС-эй тракторна бригадын бригадир.
Р. Багаутдинова—Башкирска АССР-эй Кандринска МТС-эй комбайнер.
А. Букал—Красноярска хизаарай Шетинкинскэ МТС-эй комбайнерка.
Д. Гармаш—Рязанска областиин Рыбновскэ МТС-эй тракторна бригадын бригадир.
Д. Кастуев—Северо-Осетинскэ АССР-эй Кумалатинска МТС-эй тракторна бригадын бригадир.
И. Косихин—Мордовско АССР-эй Краснослободско МТС-эй комбайнер.
Д. Ларионова—Свердловско областиин Ирбитскэ тракторна бригадын бригадир.
Я. Полушин—Марийска АССР-эй Пектубаевска МТС-эй тракторна бригадын бригадир.
Ф. Перова—Ворошиловградска областиин Ново-Айдарска МТС-эй тракторна бригадын бригадир.
М. Плотников—Ставропольско хизаарай Богословско МТС-эй тракторна бригадын бригадир.
А. Резцова—Московско областиин Бронницко МТС-эй тракторна бригадын бригадир.
Л. Саитгареева—Башкирска АССР-эй Аскинска МТС-эй тракторна бригадын бригадир.

Бичурын аймагай Круминай нэрэмжэтэ колхозой хонишон Х. П. Федотова гэгшэ 1945 ондо, 500 эхэ хониһоо 525 хурьга абажа, бултыень хоролтогүйгөөр тэжээгээ. Тэрээнэйнгээ түлөө нэмэлтэ түлбэри болгон 5 хурьгадые абаба.

А. Поповой фото.

Радиоузел телефонно станци хоерые барибад

«Улаан Оронго» гэжэ колхозой членүүд энэ жэлдэ колхозойнгоо центрые культурна ба болбосон болгохо гэжэ зорилго урдаа табиһан байгаа.

Энэ шухала хэрэг правлениин түрүүлэгшэ нүхэр Худугуевай хүтэлбэри доро һайнаар хэрэг дээрэ бэелүүлэгдэжэ байна.

Мүнөө энэ колхоз радиоузелай барилгые дүүргээд, колхознигуудай 40 гаран гэрнүүдтэ радиоточконуудые табиба. Тэрэшэлэн полевой стан, малай фермэнүүдээр ниимэ точконууд табигдажа байна. Иигэжэ Иволгын аймагай энэ колхозой членүүд бүхы дэлхэй дээрэ боложо байгаа һониниие радиогоор үдэр бүхэндэ дуулажа байха арга-боломжотой болохонь.

Мүн һаяар колхоз доторхи телефонно станци хүдэлмэрилжэ захалхань. Энэ болбол хабарай тарилгын үедэ тон ехэ удхашанартай байха юм.

Эдэ барилгануудые бариһан модошо дархашуул мүнөө ой тайга гаража электростанциин барилгада хэрэглэгдэхэ модо бэлэдхэжэ байна.

85 библиотекэ—колхозуудта

Республиканска «Библколлектор» (даагшань нүхэр Ванчикова) хабарай тарилгын үедэ агитаторнуудые, хүдөө-ажахын мэргэжэлтэд ба колхознигуудые шэнэ шэнэ номуудаар хүсэд хангахын тула библиотекэнүүдые ба колхозуудай библиотекэнүүдтэ номуудые һаяар эльгээхэнь.

Мүнөө эльгээгдэхээр 85 библиотекэнүүд бэлэдхэгдэжэ байна. Библиотекэ бүхэндэнь 60—80 номууд байха юм.

Энээнтэй хамта географическа карганууд эльгээгдэхэ юм.

Электростанци хүдэлмэрилбэ

Иволгын аймагай «Коминтерн» гэжэ колхоз электростанциингаа барилга һаяхан дүүргэбэ.

Электростанцинь хүдэлмэрилжэ, апрелиин 7-ой үдэшэ колхозойнь клуб, правлени ба колхознигуудай гэрнүүд гэрэлтэбэ.

Энэ үдэшэ олон колхознигууд клуб соогоо сугларжа хүхюу сэнгүүгээр ба культурнаар сагаа үнгэргэһэн байна.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

КОММУНИСТНУУДАЙ ПОЛИТИЧЕСКО-ТЕОРЕТИЧЕСКЭ ХЭМЖЭЭ ДЭЭШЭЛҮҮЛНЭ

Ториин аймагай Дээдэ Бургалтайн сомоной Сахьяновагай нэрэмжэтэ хүдөө ажалай артелиин дэргэдэхи партийна эхин организациин секретарь нүхэр Б Шиндакова гэгшэ өөрынгөө бүхы анхарал ба хүсэ шадалаа эхин организациин коммунистнуудай дунда политико-хүмүүжүүлгын хүдэлмэридэ хандуулдаг байха юм.

Мүн колхознигуудай дунда агитационно-ойлгуулхамжын хүдэлмэриие эршэмтэйгээр эрхилжэ, эрэгтэй эмэгтэй колхознигуудта политическэ нүлөө үгэжэ, тэдэнэртэ парти ба правительствын шухала шиидхэбэринүүд болон тогтоолнуудай ушар удхань гүнзэгыгөөр ойлгуулхаһаа гадна, тэрэ шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө тэдэнэрые шадабаритайгаар эмхидхэнэ.

Партийна эхин организациин бүхы коммунистнууд болбол партийно-политическэ хүдэлмэридэ эдибхитэйгээр хабаадалсадаг, коммунистнуудай хахад составынь агитаторнуудаар хүдэлмэрилнэд.

Жэшээлхэдэ, колхозой малажал дээрэ коммунистнууд нүхэд Д. Гомбоева, Б. Донгукова, В. Шиндакова ба бусад агитаторнуудаар хүдэлмэрилжэ, малшадай дунда гансахан практическа ажал дээрэ большевистскэ жэшээ харуулдаг бэшэ, харин дүлэтэ үгэтэ агитаци хэдэг. Гансахан февраль-март һарада нүхэр И. В Сталинай үгөөр хамта 20 хөөрэлдөөнүүдые үнгэргөө. Таряанажалай бригаданууд дээрэ хүдэлмэрилдэг агитаторнууд нүхэд Н. Цыренов, К. Лубсандашиев, Д. Солбоева болон бусад нүхэр И. В. Сталинай, В. М. Молотовой элидхэлнүүдээр хэдэн арбаад хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэхэ зуураа, таряанажалай бригадын членүүдэй дунда социалистическэ мүрысөөе үргэн далайсатайгаар дэлгэрүүлһэнэйнгээ ашаар, тус колхозой таряанажалай бригадануудай членүүд мүрысөөнэй туг доро ажаллажа, февралиин 10-да хабарай тарилгада бэлэн болоһон байха юм. Мүрысөөндэ түрүүлэгшэдые урмашуулхын тулада правлени ба партийна эхин организациин дамжуулгын Улаан туг бии болгогдоод, хабарай тарилгада жэшээтэ бэлэдхэлээрээ шалгарһан таряан ажалай гурбадахи бригадада (бригадирынь нүхэр Дылгыров С.) барюулагдаба.

Эндэхи коммунистнууд малажалай бүхы фермэнүүд болон гүүртэнүүд дээрэ газетэ витринэнүүдые эмхидхэжэ, коммунистнууд тэндэ толилогдоһон шухала материалнуудые малшадта уншажа үгэдэг болонхой. Гансахан февраль ба март һарада малай фермэнүүдэй гүүртэнүүд дээрэ, хамта 60 дайшалхы хуудаһанууд ба 5 бүхэколхозно хананай газетэ гаргагдаба.

Коммунистнуудай политическо-теоретическэ хэмжээ дээшэлүүлхын түлөө 1945 оной декабрь һарада политһургуули эмхидхэгдэһэн байгаа. Тус политһургуулида хамта 17 коммунистнууд, комсомолецууд ба партийнабэшэ эдибхитэнэй хабаадалгатайгаар, һарадаа 3—4 занятии үнгэргэгдэнэ. ВКП(б)-гэй айкомой инструктор нүхэр Е. Гомбоева политһургуулиин занятии хүтэлбэрилнэ. Энэ һуралсалай ехэнхинь ВКП(б)-гэй членүүд, комсомолецууд ба колхозой түрүү стахановецууд байха юм.

Энэ һургуулиин занятиин эхи[...] хойшо, тэндэ һуралсадай эдибхитэй[...] бэлэдхэлтэйгээр мүнөө «Советскэ [...] Эсэгэ ороноо хамгаалгын агууехэ [...] тухай нүхэр И. В. Сталинай түүхэ[...] шудалжа дүүргэөд, ВКП(б)-гэй исто[...] хураангы курсын 6-дахи бүлэгые [...] далжа байна.

Политһургуулида ябагшадай [...] үзэхэ темэдэ анхарал ородлого[...] шудалжа байһан коммунистнууд, [...] молецууд ябала олон бии. Жэшээ[...] һургуулиин багша Д. Вампилова, [...] зой түрүүлэгшэ Ц. Д. Жамбалаев, [...] мольско эхин организациин секре[...] Б. Х. Шарапова, стахановецууд Б. [...] Л. Ц. Дондуков ветеринарна фе[...] Д. Гомбоева ба бусад энэ һургу[...] занятиин эхилһээр пэгэшье занятида[...] жомдоогүй ябаха зуураа, ВКП(б)-гэй [...] ториин хураангы курсын бүлэг[...] гүнзэгыгөөр шудалдаг, конспект [...] эдэб газетэнүүдые уншадаг байха [...].

Москва городой Сталинска һунгуу[...] округой һунгагшадай һунгуулиин [...] тээхи суглаан дээрэ хэлэһэн нүхэр [...] Сталинай түүхэтэ үгые тус пар[...] эхин организаци абамсаараа, энэ [...] раммата үгые ажалшан арадта ойл[...] жа үгэхэ тушаа хүдэлмэри хэжэ [...] һэн байгаа.

Партийна эхин организациин секре[...] нүхэр Шиндакова гэгшэ эгээн түрү[...] колхозой хамтын суглаа татажа, [...] хэр Сталинай үгэ ба колхозно тар[...] дай зорилгонууд» гэһэн элидхэл [...] байха юм. Мүн энэ асуудалаар аги[...] нуудай семинар үнгэргэжэ, таряа[...] лай бригаданууд болон малшадай фе[...] нүүдээр агитаторнуудаа гаргаһан [...] юм.

Тус колхозойхид нүхэр Сталинай [...] раммата үгэтэй гүнзэгыгөөр танил[...] һаа гадна, энэ үгэһөө зүб тобшолол [...] ажал хүдэлмэреэ үг үндэһөөрынь һай[...] руулха нэгэн хүсэлэнтэйгөөр социал[...] ческэ мүрысөөндэ улам эршэтэйгөөр [...] сожо, адуу малаа һайн харууһалжа, [...] бии тарган шалалтай болгохо, ха[...] тарилгада эрхим һайнаар бэлэдхэхэ, [...] тэжээл гамтайгаар гаргашалха зэхэ [...] тын уялгануудые бэе дээрээ даажа [...].

Жэшээлхэдэ, тус артелиин М[...] ахалагша һаалишан нүхэр П. Е. [...] маева болбол Сталинай алтан үгэ[...] болгон өөрынгөө даалгабарита 14 [...] һээ 14 тугал абажа гээлтэгүйгөөр [...] жээхэб гэжэ уялга абаа. Мүн һаа[...] Л. Цыбикжапова болбол 17 үнеэн[...] тул абаха. 1 үнеэнһээ 500 литр һү[...] уялга абаад, тул абалгада һайн бэл[...] хэжэ, шэнэ тулнүүдые зоотехническ[...] бариин ёһоор харууһалжа, эли[...] тэнжээхын түлөө үнэн зүрхэнһөө [...] лаад.

Нүхэр И. В. Сталинай үгые тус [...] хозой членүүд болбол колхозуудые [...] шевистскэ ба колхознигуудые баян [...] далтай болгохо гэһэн түүхэтэ док[...] гэжэ тоолоод, энэ үгые шудалхаһаа [...] ажал хүдэлмэреэ эршэмтэйгээр хэхэ [...] гэн хүсэлэнтэй ажалай шэнэ-шэнэ [...] жалтануудые түйлаха байһандань [...] шье ашаг һэжэг байхагүй.

Б. ДАНСОРУНОВ.

АЖАЛШАДТА ЗОРЮУЛАГДАҺАН ПОЛИТИЧЕСКЭ ЭЛИДХЭЛНҮҮД БА ЛЕКЦИНҮҮД

★

П. ХАДАЛОВ,

ВКП(б)-гэй обкомой лекторскэ группын хүтэлбэрилэгшэ

★ ★

СССР-эй Верховно Соведэй һунгалтануудай үедэ ажалшадта зорюулагдаһан политическэ элидхэлнүүд ба лекцинүүдые хэхэ ябадал ехэхэнээр һайжарһан байна. ВКП(б)-гэй обкомой ба Улан-Үдын горкомой штатна ба штатна бэшэ лекторнууд һунгуулиин кампанида зорюулагдаһан лекцинүүдые уншаһан байха юм. Теоретическэ ба мүн историко-политическэ темэнүүдээр лекцинүүд уншагдаһан байна. Зохихо үедэнь таараалдуулан лекторнууд иимэ темээр лекцинүүдые уншадаг байгаа гэбэл: гүрэн тухай марксистско-ленинскэ һургаал; олонациональна социалистическэ гүрэн—СССР-ые байгуулга; Сталинска Конституци—дэлхэй дээрэ эгээн демократическа конституци мүн; Ленин—Сталинай парти болбол 1941—1945 онуудта Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуухэ дайнда советскэ арадай илалтые зоригжуулагша ба эмхидхэгшэ мүн; СССР-эй Верховно Соведтэ һунгалтануудые хэхэ бэлэдхэлэй үедэ агитационно-пропагандистска хүдэлмэриин формо болон дүй дүршэлнүүд тухай; советскэ гүрэн соохи һунгуулиин системэ: «СССР-эй Конституциин проект тухай» нүхэр Сталинай элидхэл: уласхоорондын байдал тухай, ябажа байгаа үе тухай ба бусад темэнүүд.

СССР-эй Верховно Соведтэ һунгалтануудые хэхэ бэлэдхэлэй ба тэрээниие үнгэргэхэ үедэ районууд ба аймагуудаар ажалшадта зорюулагдаһан лекцинүүд болон политическэ элидхэлнүүд предприятинууд, эмхи-зургаанууд, МТС болон колхозуудаар үнгэргэгдэдэг болоһон юм. Тэрэ үедэ Тарбагатайн, Кяхтын, Хойто-Байгалай ба бусад аймагуудаар ажалшадта зорюулагдаһан политическэ элидхэлнүүд ондоо аймагуудта орходоо муу бэшээр үнгэргэгдэдэг байгаа. Эдэ аймагуудаар партиин айкомуудай секретарьнууд, партийно-советскэ эдибхитэд политическэ элидхэлнүүдые хэдэг болоо. ВКП(б)-гэй Тарбагатайн айкомой секретарь нүхэр Балханов: «һунгуулиин кампани ба интеллигенциин зорилгонууд тухай», «Советскэ демократи—дэлхэй дээрэ эгээн түрүү демократи мүн» гэһэн ба бусад элидхэлнүүдые хэһэн байна. Нүхэр Балханов партийно-советскэ эдибхитэдтэ ба аймагайнгаа колхозуудаар ошожо «Мүнөө байгаа үе гухай» лекцинүүдые удаа дараа уншадаг юм. Тус айкомой секретарь нүхэр Гаврилов гэгшэ «Агуухэ ород арад тухай», «СССР-эй гражданинуудай эрхэнүүд ба уялганууд», «Ленин ба Сталин социалистическэ Эсэгэ ороноо хамгаалта тухай», «залуу һунгагша юу мэдэхэ ёһотойб» гэхэ мэтэ темэнүүдээр элидхэлнүүд ба лекцинүүдые хэһэн байна. Мүн айкомой секретарь нүхэр Шрагер аймагайнгаа колхозууд ба предприятинуудаар ябажа элидхэлнүүдые хэдэг байна.

Дурсагдагша айкомой секретарьнуудай жэшээгээр аймагай партийна эдибхитэд элидхэлнүүдые хэдэг болонхой. Ехэ-Куналейн МТС-эй партийна организациин секретарь нүхэр Кушнарев гэгшэ Верховно Соведэй һунгалтануудай үедэ аймагай олон колхозуудаар ябажа өөрынгөө МТС-эй тухай элидхэлнүүдые хэһэн, МТС-эй бусад хүдэлмэрилэгшэдэй элидхэл хэхэ ябадалые эмхидхэһэн байха юм. Тэндэ «СССР-эй гражданинуудай гол эрхэнүүд ба уялганууд», «Ленин-Сталинай парти болбол 1941—1945 онуудта Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуухэ дайнда советскэ арадай илалтые зоригжуулагша ба эмхидхэгшэ мүн», «И. В. Сталинай 66 наһанай ой» гэхэ мэтэ темээр лекцинүүд үнгэргэгдөө.

Тэрэшэлэн ВКП(б)-гэй тус айкомой пропаганда ба агитациин таһагые даагша нүхэр Расколенко, аймагай газетын редактор нүхэр Тайнов, парткабинедые даагша нүхэр Казакова, Жиримскэ МТС-эй парторг нүхэр Патрахин гэгшэд элидхэл хэдэг юм. ВКП(б)-гэй айкомой эмхидхэлэй-инструкторска таһагые даагша нүхэр Жиракова, МТС-эй директор нүхэр Бертунов, ВЛКСМ-эй айкомой секретарь нүхэр Рандин гэгшэд элидхэлнүүдые хэһэн байна.

Гэбэшье Тарбагатайн аймаг соо ажалшадай урда советскэ ба ажахын эдибхитэдэй политическэ элидхэл хэхэ ябадал үшөө үсөөгөөр эмхидхэгдэнэ. Эндэ научно-гэгээрэлэй темээр хүдөө ажахын специалистнуудай элидхэл хэхэ ябадал бүришье эрхилэгдэнэгүй.

Хойто-Байгалай аймаг соо лекцинэй пропаганда ба политическэ элидхэлнүүд урданайхидаал адли муу бэшээр эмхидхэгдэнхэй. Үнгэрһэн 1945 ондо энэ аймагай ажалшадта зорюулагдаһан 42 лекци ба 198 элидхэл хэгдэһэн байха юм. Эндэ 14 хүн лекци уншажа, 55 хүн элидхэл хэһэн байна. Энэ аймаг соо лекци болон элидхэлнүүдэй онсо илгаань гэхэдэ, экономико тушаа лекцинүүд уншагдадаг юм. «Алмалта гэдэг сэрэгэй үеын хуули» гэһэн темээр нүхэр Терентьев гэгшэ лекци уншаһан, «Продукциин өөрынь үнэ сэнгые доошоруулха гээшэ предприятиин хүдэлмэриин шухала хэрэг мүн» (Красильников), «Үргэн хэрэглэлэй эд бараа үйлэдбэрилэн гаргалга ба нютагай түүхэй эдые хэрэглэлгэ» (Ушаков), «Ажалай бүтээсэ ба тэрээнэй удхашанар» (Котлик) гэхэ мэтэ лекцинүүд уншагдаһан байна.

Энэ шухала темэнүүдээр лекцинүүдые уншаха, элидхэлнүүдые уншаха, элидхэлнүүдые хэхэ хэрэгтэй. Манай зарим аймагуудаар экономикын асуудалаар пропаганда эрхилхэ тухай имаршье хүдэлмэри ябуулагдадаггүй байһаниие тэмдэглэхэ шухала. Энэ талаар Улан-Үдэ городто бага бэшэ юумэ хэгдэнэ. Марксизм-Ленинизмын үдэшын университедэй дэргэдэ партийно-советскэ эдибхитэдые, министрнүүд ба ажахынхидые марксизм-ленинизмын экономическа һургаалнуудай үндэһэнүүдтэ һургаха экономическа факультет эмхидхэгдэхэнь.

Арад зоной дунда политическэ хүдэлмэри хэхэ хэрэгтэ мэргэжэлтэ хүнүүд хабаадуулагдана. ВКП(б)-гэй обкомой штатна бэшэ лектор түүхэтэ наукануудай кандидат нүхэр Хаптаев гэгшэ Иволгын аймагта ошожо лекцинүүдые уншаһан байха юм. Энэ аймагай Оронгын ба Гильбирын сомсоведүүдээр нүхэр Хаптаев «Олонациональна социалистическэ гүрэн—СССР-ые байгуулга» ба «И. В. Сталинай 66 наһанай ой» гэһэн темэнүүдээр 6 лекци, мүн энэ темэнүүдээр Сэянтын МТС, Ленинэй ба Кировэй нэрэмжэтэ колхозуудаар лекци уншаһан байха юм. Юридическэ наукануудай кандидат БМАССР-эй юстициин Министр нүхэр Хангалов гэгшэ «Гүрэн тухай марксистско-ленинскэ һургаал» гэһэн темээр лекци Зэдын, Ториин аймагуудта ошожо уншаһан ба ВКП(б)-гэй Улан-Үдын горкомой парткабинет соо уншаһан байна. Тэрэшэлэн нүхэр Хангалов «Ленин ба Сталин революционно законность тухай» гэһэн темээр советскэ ба ажахын эдибхитэдтэ зорюулан лекци уншаа. Түүхэтэ наукануудай кандидадууд нүхэд Залкинд, Тюшев, Шоткинова гэгшэд Улан-Үдэ городто ехэхэн хүдэлмэри хэһэн байха юм.

1946 оной февралиин 9-дэ Москва городой Сталинска һунгуулиин округой һунгагшадай һунгуулиин урда тээхи суглаан дээрэ хэлэһэн түүхэтэ үгэ соогоо нүхэр Сталин болбол коммунистическэ партиин хүтэлбэри доро манай ороной ябажа гараһан замай дүнгые гаргажа, манай оронде коммунизм байгуулгын программые зааһан байна.

Нүхэр Сталинай үгэ болбол үнгэрһэн ба мүнөө үеые тайлбарилһан марксистско-ленинскэ идейнүүдэй барагдашагүй булаг, мүнөө үеын байдалые тайлбарилжа шадаха хүсэтэ зэбсэг мүн болоно. Манай республикын пропагандистнууд ба агитаторнууд энэ үгые шудалан үзэжэ байна Лекторнууд ба элидхэлшэд нүхэр Сталинай үгэтэй таараалдуулан лекцинүүдые бэлдэжэ ба хэжэ байха юм. Мүнөө лекторнууд «Дэлхэйн хоёрдохи дайнай болоһон ба тэрээнэй характер тухай», «Эсэгэ ороноо хамгаалгын агуухэ дайнда Советскэ Союзай түүхэтэ илалта», «Манай ороной эдибхитэй оборонодо бэлэдхэхэ хэрэгтэ хүдөө ажахые индустриализацилха ба коллективизацилха гэһэн большевистскэ партиин политикын удхашанар», «Ленин—Сталинай парти болбол 1941—1945 онуудта Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнда советскэ арадай илалтые зоригжуулагша ба эмхидхэгшэ мүн», «Ерээдүйн сагта коммунистическэ партиин ба советскэ арадай зорилгонууд», «Коммунистнууд ба партийна бэшэ хүнүүдэй блогой хүсэн ба [...] гол» гэхэ мэтэ темэнүүдээр лекцинүүд уншана.

ВКП(б)-гэй обкомой штатна бэшэ лекторнууд нүхэд Карпова, Лубсанов, Т[...] ба бусад лекцинүүдые бэлдэжэ ба [...]жашье байна. Тэрэшэлэн ВКП(б)-гэй [об]комой штатна бэшэ лектор нүхэр Хан[...] «Бурят-Монголдо Октябрь» гэһэн те[...] угаа һонирхомоор лекци бэлдэбэ. Энэ [...] бол һургаал абамаар һайн лекци [...] хэлэхэдэ болоно.

ВКП(б)-гэй обкомой ба горкомы[н] штатна бэшэ лекторнууд энэ хүндэтэй [...] гаяа бултадаа адли дүүргэжэ шадаа[...] Ажалшадай урда үгэ хэлэхэ гээшэ [...] йэтэй хүдэлмэри мүн гэжэ зарим нү[...] тэ хэлэжэ ойлгуулха хэрэгтэй бол[...] Тэдэнэр ямаршье тушаалда байгаа [...] арадай түһамаршa байха гэһэн түр[...] мартажархёод, хүдэлмэриин ехэ [...] шалтадаг байна. Жэшээлхэдэ, газар[...] Министр нүхэр Шаларов, газартаряа[...] гай Министрын орлогшо нүхэр Герш[...] гэгээрэлэй Министрын орлогшо [...] Филиппов, научна хүдэлмэрилэгшэ [...] Спирюхов гэгшэд болоно.

Манай оронои ба тэрэшэлэн [...] республикын ажалшадай политическ[...] үйлэдбэриин эдибхиин ургаһан [...] болбол 1946 оной февралиин 9-дэ [...]һэн нүхэр Сталинай үгэ соо табигда[...] зорилгонуудые ба СССР-эй Верховно [Со]ведэй Сессиин табиһан зорилгые [...] хэхэ хэрэгтэ арад зоной эхэ [...] толгойлхые партийно-советскэ ба [...] эдибхитэдһээ эринэ.

Энэ зорилгонуудые шиидхэхэ [...] лекторнууд ба элидхэлшэд хүндэтэ [...]гэ дүүргэхэ байна. СССР-эй Верх[овно] Соведтэ хэһэн һунгалтануудай үедэ [...] түйлагдаһан амжалтануудые са[...] бүхэжүүлхэ, арбидхаха хэрэгтэй. [...]ниие нүхэр Сталин бидэнэрээс эри[...]

Элүүрые хамгаалгые һайжаруулхань

...гол АССР-эй элүүрые хам... министерство энэ жэлэй турша... эмнэлгэ зургаануудые нилээд ур... ба олошоруулхаар хараална. ...хоёрдохи хахадта брюцеллёз... Кяхтын грязелечебницэ ба он... диспансер худэлмэрилжэ за...

...парайлалтын байшангуудта 25 ...худөөгэй парайлалтын байшангуудта 5 койко нэмэгдэхээр хараалагдана.

Мүн һаяар манай республика дотор 7 фельдшерскэ пунктнууд шэнээр нээгдэхэ юм. Тэрэшэлэн Сэлэнгын аймагай Шахта гэжэ һуурин газарта 25 койкотой эмнэлгын байшан түхеэрэгдэхэ байна.

Мүн баһа зарим эмнэлгын байшангуудта рентгеновэ таһагууд бии болгогдохо юм.

Алташадай амжалтанууд

...алтэ элбэг дэлбэгээр оруулхын ...«Байкал-золото» гэжэ комбинатай ...Баунтын алташад энэ жэлэй ...һаранууда һайнаар хүдэлмэ... ...һүүлэй мэдээнэй ёһоор ...аата угаалгынгаа түрүү... ...тусэб 108.5 процент ба ...түсэб 125,4 процент дүүргэ...

...хоорондын мүрысөөндэ ...кварталайнгаа түсэб 120 процент ба март һарынгаа түсэб 151 процент дүүргэһэн Карафтит гэжэ прискын коллектив түрүү һуури эзэлбэ.

Хоёрдохи һуури Троицко прискын коллектив (начальнигынь нүхэр Казачук) эзэлээ. Энэ приск кварталайнгаа даалгабари 110,4 процент, мартынгаа даалгабари 127 процент дүүргэһэн байна.

Тэрэшэлэн Баргаринай алташад һайнаар хүдэлмэрилжэ муу бэшэ амжалтануудые туйлаба.

Түрүү промкомбинат

...олзоборинн кооперацин... бүхэн дүрбэдэхи Сталинска ...түсэбые дүүргэлтэдэ халуу... ...болод.

...түрүүшын кварталай түсэ... талаар Кяхтын промкомбинат (директорынь нүхэр Злобин) нилээд... жа гараба. Энэ комбинат болбол даалгабаряа 136,3 процент дүүргэһэн байна.

Тэрэшэлэн үндэр амжалтануудые Сэлэнгын промкомбинат (директорынь нүхэр Узков) туйлажа, нилээд нэмэлтэ продукци гүрэндөө тушааһан байха юм.

Гүрэндөө нүүрһэ ехээр үгэнэ

...түрэй гурбадахи шахтын хү... СССР-эй Верховно Советэй Сессиин түүхэтэ шиидхэбэри... ...гжэн ехэ дэбжэлгэтэйгээр ...байнад.

...нэгэнэй мэдээгээр элэнэр ту... кварталай даалгабарита түсэб ...дүүргэбэ.

...тс шахтын нүүрһэ малтагшад бүхэн майн урда тээхи социалистическэ мүрысөөндэ оролсоод, бүри үндэр амжалтануудые туйлахабди гэһэн уялгануудые абаба.

Энэ абаһан уялгануудаа һайнаар хэрэг дээрэнь бэелүүлжэ, апрель һарын түрүүшын үдэрнүүдтэ үргэлжэ 120—130 процент даалгабаряа дүүргэжэ байнад.

Үргэн хэрэглэлэй эд бараанай выставкэ

...городой центральна магазинда ...артельнүүдэй ба Сүхын ар... ...үйлэдбэрилэн гаргадаг эд ...выставкэ эмхидхэгдэбэ.

...выставкэдэ Куйбышевай нэ... «Красное знамя» гэжэ ар..., промкомбинадай үйлэдбэрил... ...ын эд бараа харуулагдажа ...промкомбинадай үйлэдбэрилһэн ...нүүдые ехээр һонирхуулба. ...эдлүүлэгдэһэн хониной арһаар оёгдоһон дэгэлнүүд, хониной ноо-һоор нэхэгдэмэл улаа-ягаан кофтонууд, нулаадууд ба элдэб модон амбартанууд харуулагдана.

Тээ саанахананй «Красная знамя» гэжэ артелиин бүтээн гаргаһан эд бараанууд байна. Энэ өөһэдынгөө үйлэдбэрилһэн хромово сабхи, ботинканууд бии.

Энэ выставкые городой ажалшад олоороо орожо харанад.

...ДЭЭРЭ: Улан-Удын сэмбын фабрикын ФЗУ-гэй эрхим һурагшад. (Зүүн ...ын мастер нүхэр Сиваков гэгшэ һурагшад Гимошкин ба Иванова ...байна.
И. Красавцевай фото.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда хабаадагшадта орденууд ба медальнуудые барюулха гурим тухай

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда дайшалхы ба баатарлиг ябадал хэһэнэйгээ түлөө Улаан Армиин хэдэн зуун мянган боецууд ба офицернууд правительствын шагналда хүртэһэн байна. Тэдэнэй олондонь шагналынь барюулагдаһан байна. Шагнагдагшадай зарим хубинда элдэб шалтагаанаар шагналалынь барюулагдаагүй юм. Иимэ дээрэһээ СССР-эй Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй Министерствын кадрнуудай Главна Управленидэ шагнал ба орденско книжкэнүүдые абахын гурим тухай тон олон бэшэгүүд ба асуултанууд ородог байна. Ихэ зуура шагнагдагшадай олонхинь сэрэгэй округуудай кадрнуудай таһагуудта, частьнуудай командирнуудаар ба райвоенкомадуудаар шиидхэгдэжэ болохо асуудалнуудаар СССР-эй Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй Министерствын кадрнуудай Главна Управленидэ хандадаг байна.

Шагналтын документнүүдые оформилхые ба шагналые барюулхые түргэдхэхын тула СССР-эй Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй Министерствын кадрнуудай Главна Управлени иигэжэ ойлгуулна.

Шагнал барюулха болон саг зуурын үнэмшэлгын бэшэгые саг үргэлжын орденско книжкээр һэлгэхэ тухай асуудалнуудаар Улаан Армиин албахаагшад алба хэжэ байһан частиингаа гү, али учреждениингээ командованида сэхэ хандаха ёһотой ба Улаан Армиһаа табигдагшад—өөрынгөө һууһан газарай райвоенкомадта хандаха ёһотой. СССР-эй орденууд ба медальнуудые абахын тула гартаа үнэмшэлгын бэшэгтэй хүнүүд тэрэнээ өөһэдынгөө частиин штабта гү, али райвоенкомадта тушааха ёһотой. Эдэ документнүүдэй үндэһэ һуури дээрэһээ частьнуудай командирнууд ба райвоенкомадууд сэрэгэй округуудай кадрнуудай таһагуудаар шагнал барюулхыень хандаха уялгатай. Шагнаһан тухай үнэмшэлгын бэшэг гар дээрээ үгы аад, тэрэнэй оронда справка гү, али частиин тамгаар гэршэлэгдэһэн шагналалай тухай приказһаа буулгалта саарһатай байбал мүн лэ тиимэ гуримтайгаар шагналаа абаха юм. Шагнагдаһан аад, гар дээрээ шагналтые үнэмшэлһэн бэшэггүй, справкагүй, приказһаа буулгалта саарһагүй хүнүүдые шагнагдаһаниинь шалгажа баталдаг ушартай.

Хамгаалгын, гороодуудые абалгын ба сүлөөлэлгын түлөө медальнууд алба хэжэ байһан сэрэгэй часть гү, али райвоенкомадаар барюулагдаха байха юм. «1941—1945 онуудай Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда Германиие илаһанай түлөө» ба «Японие илаһанай түлөө» гэжэ медальнуудые барюулхын тула ямаршье тусхай справка хэрэггүй, харин нюурые үнэмшэлгын бэшэг гү, али өөрын хэрэгһээ буулгалта саарһа, алба хэһэн газарай нэрые заалсаһан шархатаһан тухай справка, красноармейскэ книжкэ ба Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда хабаадалсаһан ба Улаан Армида алба хэһэниие үнэмшэлхэ бусад документнүүд байбал болохо байна. Хамгаалгын, гороодуудые абалгын ба сүлөөлэлгын түлөө медальнууд сэрэгэй частьнуудай үгэһэн справкын ёһоор барюулагдадаг байна.

Байлдаануудта шархатаһан ба тэдэнһээ өөһэдһөөнь болоогүй шалтагаанаар шэн габьяатай ба баатарлиг ябадалайгаа түлөө агнагдаагүй зониие шагналга частьнуудай командирнуудай ба райвоенкомадуудай гуйлтаар округой Сэрэгэй Советээр бүтээгдэдэг юм.

Байлдаанай газар дээрэ үгы болоһон СССР-эй орденууд ба медальнууд болон орденско документнүүдэй дубликадуудые үгэхэ гурим.

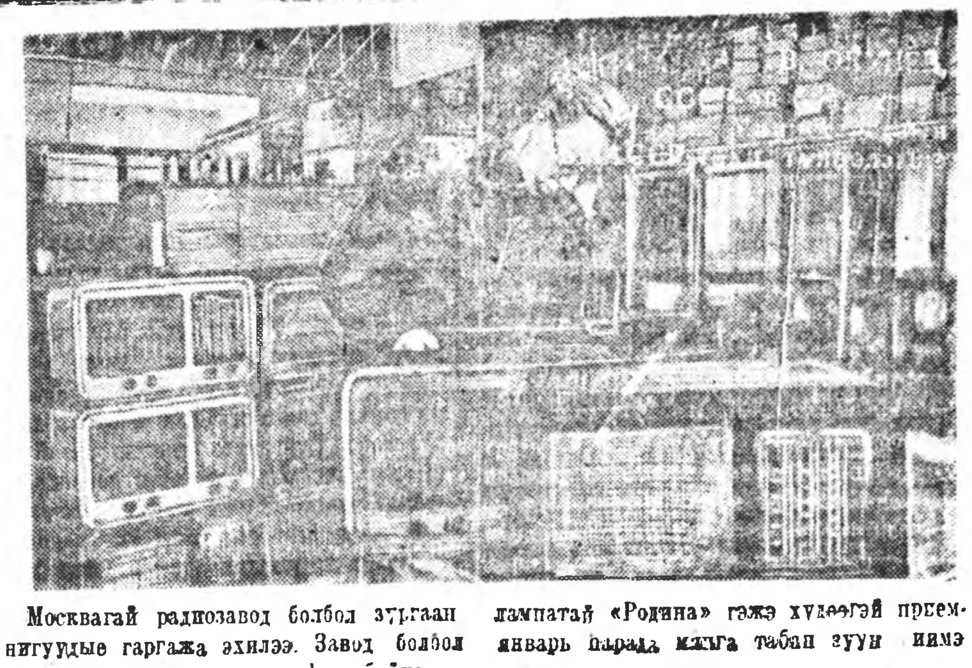
Орден, медалиие абахын тула командованингаа нэрэ дээрэ шагнал гү, али документын үгы болоһон ушарые тодорхойлон ба хэдыдэ шагнагдаһанайгаа сагые мэдүүлэн рапорт бэшэхэ хэрэгтэй. Энэ рапортдаа орденууд гү, али медальнуудай үгы болоһониие гэршэлхэ хүнэй акт гү, али бэшэмэл мэдүүлгэ хабсаргаха хэрэгтэй. Энээнэй һүүлдэ энэ рапорт болбол частиин командованиин гү, али райвоенкомадай гуйлтаар СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Секретариадай үмэнэ үгы болгогдоһон шагналые үгэхэ гуйлта хэхын тула округой Сэрэгэй Советтэ эльгээгдэдэг юм.

Дайшалхы байдалгүй газарта үгы болоһон орденууд ба медальнуудай дубликат үгэдэггүй юм.

Байлдаанда наһа бараһан ба нүгшэһэн Улаан Армиин сэрэгшэдэй булэнэртэнь дурасхал болгон орденууд ба медальнуудые хадагалуулхаар үгэлгэ хадаг байгша статудаар бэелүүлэгдэдэг юм. Байлдаанда наһа бараһан ба нүгшэһэн сэрэгшэдэй булэнэртэ хадагалуулхаар Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай 1-дэхи ба 2-дохи зэргын орденууд, Москва, Ленинград, Сталинград, Севастополь, Одесса, Кавказ, Советскэ Заполярие хамгаалһанай түлөө медальнууд болон орденско книжкэнүүд, медальнуудай үнэмшэлгын бэшэгүүд, Советскэ Союзай Геройн нэрэ зэргэ олгуулһанай тухай СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй грамота ба амаршалгын бэшэгүүд эльгээгдэдэг байна.

Наһа бараһан сэрэгшын булэнэртэ орденууд ба медальнуудые тэрэнэй һүүлэй үедэ алба хэжэ байһан часть эльгээдэг. Хэрбээ ямар нэгэн шалтагаанаар сэрэгэй часть наһа бараһан сэрэгшын булэнэртэ тэрэнэй шагналые эльгээгээгүй һаань, энэ асуудалаар СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Секретариадай дэргэдэхи шагнагдагшадай учет ба регистрациин Таһагта хандаха хэрэгтэй. Хэрбээ наһа бараһан сэрэгшэ шагнагдаһан аад, амиды байхадаа шагналаа абаагүй һаань, тэдэ шагналые тэрэнэй булэнэртэ абахын тула документые райвоенкомадаар оформилхо хэрэгтэй. Наһа бараһан сэрэгшэдэй булэнэртэ ажалшадай депутадуудай Советэй гүйсэдхэхэ комитет шагналые барюулдаг юм. Шагналые ба документнүүдые абажа хадагалхын хамагһаа ехэ эрхэ алуулагшын һамган, үхибүүд, эхэнь ба эсэгэдэнь олгогдонхой.

Шагнагдагшадта орденско книжкын оронда үгтэһэн саг зуурын үнэмшэлгын бэшэгые саг үргэлжын орденско документээр округуудай кадрнуудай таһагууд, областной ба городской военкомадууд һэлгэдэг юм. Тэрэниие сэрэгэй албахаагшад алба хэжэ байһан сэрэгэйнгээ частьнуудаар, учреждениинүүдээр ба Улаан Армиһаа табигдагшад—өөһэдынгөө райвоенкомадуудаар һэлгэхэ байна.

Москвагай радиозавод болбол зургаан лампатай «Родина» гэжэ хүдөөгэй приемнигуудые гаргажа эхилээ. Завод болбол январь һарада мянга табан зуун иимэ нүүд приемнигуудые гаргаһан байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ Суглуулагша А. П. Русин гэгшэ «Родина» гэжэ приемнигые хабсаргажа байна.
Э. Евзерихинэй фото (ТАСС-эй фотохронико).

ВЕЛИКОЕ ГЭЖЭ ТОСХОНДОХИ БАРИЛГА

ВЕЛИКОЕ ТОСХОН. (Ярославска область), (ТАСС). Великое гэжэ ородой хуушанай тосхон болбол Ярославска область соо томохон тосхон болоно. Овощиин ба харгаабхын үндэр ургасаар, мал ажалай ашаг шэмээр суурхаһан «12 сентябриин» нэрэмжэтэ колхоз болбол тэрэнэй омгорхолынь юм. Һаяхан хүдөөажалай артель тосхонойгоо 500 жэлэй ойе тэмдэглэбэ. Колхозой правлени болбол шэнэ табанжэл соо баригдаха барилгын проектые баталба. Энэ проектые бэелүүлхэ ябадал болбол артелиин ажахын экономикые ба культурые үндөө ехээр үргэхэ, бүхы тосхоной шарайе хубилгаха болоно.

Колхозно поселогой барилга—50 шэнэ гэрэй, артелиин правлениин конторой гэрэй, клубай, хүүгэдэй садай, яслиин байрын барилганууды эхилээд байна. Шэнэ поселок болбол фруктово садуудаар ба ногооруулгын модонуудаар бүрхөөгдэхэ юм. Колхозно гэр бүхэнэй усадьба дээрэ фруктово сад тарихаар хараалагдаһан байна. Шэнэ поселогой центртэ байгаа фруктово сад нилээд үргэдхэгдэхэ юм.

Великое тосхондо 25 киловатт хүсэтэй электростанци бии юм, энэ станцияа шэнэдхэхэ ба тэрэнэй хүсые 120 киловатт хүртэр ехэ болгохо гэжэ колхоз шиидхэбэ. Энэнь саашадаа бүхы хүдөө ажалай хүдэлмэриие механизацилха, тосхоной кустарна үйлэдбэриие үргэдхэхэ, овощь үһалха, малай тэжээл бэлэдхэхэ, үгэхэ, малажалай фермэнүүдтэ уһа үгэхэ ябадалнуудые хангаха байна. Тэрэшэлэн һаяын жэлнүүдтэ артезианскэ худаг малтаха, колхозой зүгын гэрнүүдые 50 дахин олон болгохоор хараалагдана. Табанжэлэй эсэстэ артелиин малай тоо толгой ба тэрэнэй ашаг шэмэль 2—3 дахин дээшэлхэ, бүхы культурануудай, илангаяа харгаабха ба овощиин ургаса дээшэлхэ юм.

Колхоз болбол хабарай полевой хүдэлмэридэ һайнаар бэлдэнхэй. Үрһэ хүрэнгөө дүүрэн бэлэдхэһэн ба хүдөө-ажахын зэр зэбсэгүүдые заһабарилжа дүүргэһэн байна. Огородно рассада ургуулхын тула 20 мянган торфяной горшогуудые бэлэдхэһэн байна.

Түмэр отолхо инструмент

Москвагай Орджоникидзын нэрэмжэтэ станок-бүтээлгын заводто шэнэ маркын хатуу сплавай пластинкаар хэгдэһэн түмэр отолхо инструментын шалгалта хэгдэбэ. Эдэ пластинанууд хадаа Москвагай хатуу сплавуудай комбинадаар һаяхан гаргагдаһан байна.

Шэнэ сплавай пластинатай түмэр отолхо инструментнүүд тон һайн шанартай байһанаа харуулба. Револьвернэ станогууд дээрэ шалгалта боложо, тус инструментын түмэр отололго нэгэ минута соо 300 метр болоһон байха юм (юрын отололго нэгэ минутада арай гэжэ 150 метр хүрүүтэй болодог байгаа). Тиихэдэ түмэрые болбосоруулха ябадал искусственна хүргөөлтэгүйгөөр хэгдэһэн байна.

Энэ сплавые түмэр отолхо инструментнүүдтэ хэрэглэлгэ хадаа металл болбосоруулха ажаүйлэдбэриин бүтээсые дээшэлүүлхэ шэнэ аргануудые нээнэ гээшэ.

(ТАСС).

Врач Л. Е. Хунцановай шухала изобретени

Сибирэй нэгэ научно-шэнжэлэлэй институдай научна сотрудник Л. Е. Хунданов гэгшэ хирургическа операцинуудта хэрэглэгдэмэг кетгудэй оронда шэнэ материал хэрэглэхые дурадхаба.

Хундановай дурадхаһан материал хадаа өбэртэ бодо малай шүрбэһэнһээ бэлэдхэгдэһэн дээрэһээ тон стерильнэ, бүхэ, кетгудһээ бүри удаан хухэгдэдэг ба мяханда ямаршье хоро хүргэдэггүй байна. Шарха оёхо шэнэ материалые туршаһан хирургууд тэрээндэ тон һайн сэгнэлтэнүүдые үгэнэд. СССР-эй элүүрые хамгаалха Министерствын дэргэдэхи шархатаһан ба үбшэн хүнүүдые аргалха комитет Л. Е. Хундановай изобретениие клиникэнүүдтэ үргэнөөр хэрэглэхын түлөө дэлгэрүүлбэ.

(ТАСС).

В. И. Ленинэй гэр-музейдэ

УЛЬЯНОВСК, апрелиин 4. (ТАСС). Ульяновскда 100 жэлэй саана баригдаһан модон байшан бии. В. И. Ленин өөрынгөө гэр булэтэйгөө хамта энэ байшан соо улаан жэлдэ ажаһууһан байна. Мүнөө энэ гэр Ленинэй нэрэмжэтэ музей болонхой.

Инженер Федоровоор толгойлуулһан Москвагай булэг научна хүдэлмэрилэгшэд гэр-музейе ерээдүйн үедэ хадагалха проект зохёобо.

Гүрэнэйнгөө урдахи уялгата түлбэринүүдэй түсэбүүдые саг соонь дүүргэе

...рэгэй тохёолдуулһан хохидол... ...рэн усадхаха, арадай ажа... ...сашадаһ хүгжөөхэ, ажа... ...алые һайжаруулха элэ бүхы ...ые шиидхэхэ хэрэгтэ хүдөө ...продуктнууд тон ехэ үүргэтэ ...карточна гурим болюу... ...жэ нүхэр Сталин хэлээ. Тэ... ...хита ажалтан арадай зүгһөө ...ажалай продуктнуудай эрилтэ ...болохо байна. Тиихэлээр бэ... ...органуудай урдахи зорилго... ...харюусалгатай болоно.

..., манай республикын бэлэд... ...нүүд мүнөө хүртэр энэ шу... ...хүсэд ойлгоодүй байһаар ...гүй. 1946 оной мартын ...хахад соо гүрэндэ мяха ту... ...түсэб нёдондонойхиһоо 9 дахин ...нэгэдэхи кварталай түсэб ...процент дүүргэгдэһэн ба... ...энээниие элирхэйлжэ үгэ... ...Закаменай, Кяхтын ба ...нууд мэнэ һая болтор нэгэ... ...мяха гүрэндэ тушаа... ...а.

...һү тушааха түсэбэй дүүр... ...хангалтагүй байха юм. Энэ ...квартал соо һү тушаа... ...оройдоо 8 процент гү, али ...зады хирэтэй сэсэгүүлхэдэ тэ... ...һээ 15 процент бага һү ...байха юм. Ахын аймаг ...гүрэндэ һү тушаажа эхи... ...һаар. Тоорин аймаг (бэлэдхэ... Министерствын түлөөлэгшэ нүхэр ...10 хоног соо оройдоо 14 ...һү тушаажа, нэгэдэхи квар... ...мяха 1,7 процент дүүргэһэн байха юм. Эндэхи 17 колхозой 7-нь нэгэшье литр һү тушаагаагүй байба. Сахьяновагай, Калининай, Карл Марксын нэрэмжэтэ, „Красное знамя" ба бусад колхозууд энээндэ жэшээ боломоор байна. Бэлэдхэлэй Министерствын түлөөлэгшэ нүхэр Крутин ба аймагай Маслопромые эрхилэгшэ нүхэр Ознобихинай харюусалгагүй ябадал дээрэһээ боложо, Түнхэнэй аймагай аяар 18 колхозууд гүрэндэ һү тушаажа эхилээдүй байха юм.

Тарбагатайн колхозууд 1945 ондо гүрэнэйнгөө урдахи уялгануудые дүүргэхэ талаар гаргаһан ужагай нобшо ябадалһаа һургаал абаагүй байһаар. Ушарынь, энэ аймаг 1946 он соо һү тушааха нэгэдэхи кварталай түсэбые оройдоо 4.1 процент дүүргэбэ. Эндэхи хэдэн олон колхозууд болон мүн колхознигууд һү тушаажа эхилээдүй байһаар. Теэд, бэлэдхэлэй Министерствын Тарбагатайн аймагтахи түлөөлэгшэ нүхэр Штри ба аймагай маслопромые эрхилэгшэ нүхэр Лезенберг гэгшэд колхозуудай һү тушаалгые шамдуулха тушаа хүсэд оролдолго гаргаагүй.

Тэрэшэлэн Закаменай, Кударын, Хэжэнгын аймагуудай хэдэ-хэдэн колхозууд гүрэндэ һү тушаажа эхилээдүй байһаар. Эдэ бүхы шалтагууд юу харуулнаб гэхэдэ, аймагуудтахи бэлэдхэлэй органууд болон колхозуудай зүгһөө гүрэнтэйгөө саг соонь тоосохо ябадалые хэрэгсээгээгүй, тэрэ шухала хэрэгтэ тэдэнэрэй харюусалгагүйгөөр хандаһанһаа болоно.

Гүрэндэ үндэгэ тушаалгые олонхи аймаг болон колхознигууд аяар мүнөө хүртэр хүсэд эхилээдүй. Яруунын, Закаменай, Түнхэнэй, Ивалгын болон бусад аймагууд мэнэ һая болтор нэгэшье монсогор үндэгэ тушаагаагүй байба. Мүн Кударын аймаг оройдоо—80 хэһэг, Кабанскын—1500, Зэдын—513 хэһэг үндэгэ тушааһан байха юм. Январь, февраль һараһаа эхилжэ тахяа үндэгэлөө. Теэд, нютагуудтахи бэлэдхэлэй органуудай хүтэлбэрилэгшэд колхоз болон колхознигуудай гүрэндэ уялгатаар тушааха үндэгэнэй түлбэринүүдые шамдуулха тушаа анхараагүй, харин аяар мүнөө хүртэр һанаа амар зандаа һуунад. Жэ эл нэгэдэхи квартал соо тушаагдаһан 8 үндэгэн 10 үндэгэндэ тоологдохо байһан тухайнь аймагуудтахи бэлэдхэлэй органууд колхоз болон колхознигуудта ойлгуулжа үгөөгүй байгаа.

Ямаанай хөөбэр һамнажа тушааха ябадал гүрэндэ угаа ехэ туһатай байһаниинь хэн эшье мэдээжэ. Нэгэ килограмм хөөбэр ямаанай 20 килограмм гү, али хониной 13 килограмм нооһотой адляар сэгнэгдэдэг юм. Энэ хадаа гүрэндэ үнэтэй хэрэгсэл болохоһоо гадна, колхозуудай уялгатаар тушааха нооһые хүнгэдхэхэ байна. Манай республикын колхозууд угаа ехэ хөөбэр һамнажа абаха аргатай гээшэ. Юуб гэхэдэ, республикын колхоз бүхэн олон тоонож ямаадтай байна.

Тиигэбэшье, тон үсөөхэн колхозууд ямаанай хөөбэр һамнажа эхилһэн байха юм. Кударын, Кабанскын, Яруунын ба бусад аймагуудай хэдэн олон колхозууд ямаанай хөөбэр һамнажа эхилээдүй шахуу. Колхозуудай ямаанай хөөбэр һамналгые эмхидхэхэ үедэнь заготживсырье болон аймагай бэлэдхэлэй конторонуудай хүдэлмэри эгшэд хониной-товарна фермэнүүдые хөөбэр һамнаха һам болон тэрэниие хадагалха амбартануудаар хангаха уялгатай байһан аад, тэрэнэй мартагжархёо тэхэдэ һажэггүй. Аймагуудтахи бэлэдхэлэй олонхи органууд хөөбэр һамналгые шамдуулжа, гүрэндэ тушаажа абаха ябадалые эмхидхэхэ талаар өөһэдынгөө хүдэлмэрилэгшэдһөө шанга эрилтэ хэжэ шаадаагүй байха юм.

Гүрэндэ тушааха уялгата түлбэринүүдые аргагүй ехээр унжагайруулжа, тэрэниие жэлэй эсэс болтор һаатуулха ябадалые 1946 ондо яажашье дэбташагүй. Эхэ орон болон гүрэндэмнай малажалай болон хүдөө ажалай продуктнууд тон ехэ хэрэгтэй гээшэ. Тиимэдэ гүрэнэйнгөө урдахи уялгата түлбэринүүдые унжагайруулжа, эхэ орондоо үритэй зээлитэй байһан колхоз ба колхознигууд гэмтээ дээрэ тоологдохо байна. Колхоз болон колхозник бүхэн гүрэндэ тушааха уялгата түлбэринүүдээ саг болзор соонь дүүргэхын түлөө бүхы хэмжээнүүдые абаха зорилготой.

Бэлэдхэлэй органуудай бүхы хүдэлмэринүүд хаа-хаанагүй һайнаар табигдаха сагынь тулаа. Колхозуудай 1946 оной нэгэдэхи ба хоёрдохи, тэрэшэлэн гурбадахи, дүрбэдэхи кварталнууд соо гүрэндэ тушааха малнууд бүлэглэгдэжэ, түсгаар һайн тэжээл дээрэ табигдаха ба бэлшээридэ гаргагдажа адуулагдаха ёһотой. Колхоз болон колхознигуудай һү тушаалгые шамдуулхын тулада бэлэдхэлэй органуудай хүдэлмэрилэгшэд гол хүсэеэ хүдөө нютагуудаар табиха байна. Гүрэнэйнгөө урдахи уялгануудые дүүргээгүй байжа, дотороо хэрэгсэдэ һү гаргашалха ябадалые хаа-хаанагүй огтолон хориижолхо хэрэгтэй. Энээниие шангаар сахихын тулада хоёр 7 хоног соо колхозуудай һүнэй оршые шалгажа байха шухала. Хэрбээ һү гаргашалһан баримтануудай байбал гэмтэ нюурнуудые хуулиин харюусалгада хабаадуулха хэрэгтэй. Һү һаалгые һайнаар эмхидхэжэ, үнеэдые һүтэй болгохын тулада түсгаар гүүртэнүүдые эмхидхээд, һаамхай үнеэдые һайн тэжээлээр эдеэлүүлхэ шухала. Мүн хабарай бэлшээриие зүбөөр хэрэглэжэ, һаамхай үнеэдые һайнаар адуулха, саг соонь үһалха, заабариин ёһоор харууһалха, үдэрэй гурба удаа һаалгые эмхидхэхэ хэрэгтэй. Үлэхэн һү ехээр һаахын түлөө түрүүнүүлэй дүй шэлые үргэнөөр хэрэглэхэ шухала. Колхознигуудай гүрэндэ һү тушаалгые шамдуулхын тулада бэлэдхэлэй хүдэлмэрилэгшэдые айл бүхэнэй гэртэнь эльгээхэ ябадал эмхидхэхэ хэрэгтэй. Бэлэдхэлэй орган болон аймагай маслопромой хүтэлбэрилэгшэд арбан хоног бүри һү тушаалгын ябасые эли-жэ, гээгдэнги нютагуудай дүнүүдые үсэдхүүлхэ талаар эрид хэмжээнүүдые абаха байна.

Брынзэ тушаалгые шамдуулхын тулада колхозууд болон колхознигуудай һү ехээр үгэдэг хонидые түсгаар бүлэг болгожо, илгаха ба тэдэниие һаахын тулада шадамар хүнүүдые шэлэн олохо ябадал энэ дары эмхидхэхэ хэрэгтэй. Мүн брынзэ хэдэг хүнүүдые бэлэдхэжэ, тэдэнэрые шухала хэрэгсэлнүүдээрынь хангаха шухала. Колхоз ба колхознигуудһаа брынзэ тушаажа абаха ябадал апрельһээ эхилхэ хэрэгтэй.

Үндэгэ тушаалгые бүхы хэмжээгээр шангадхаха шухала. Тиихэдээ шубуунай фермэнүүдые хаа-хаанагүй шалгаха, гараһан лэ үндэгые гүрэндэ тэрэ дороо тушаажа байха ябадал эмхидхэхэ ёһотой. Шубуунай фермэтэй болоодүй байһан колхозууд уялгата түлбэринүүдээ саг болзор соонь дүүргэхын тулада дотороо бии байгаа бүхы аргануудые хэрэглэн, колхознигууд болон ондоо колхозуудһаа үндэгэ абаха мэтын хэмжээнүүдые үнгэргэхэ байна. Колхознигуудай гүрэндэ үндэгэ тушаалгые шангадхахын зорилгоор түсгаар суглуулагшадые томилжо, айлнуудаар ябуулха хэрэгтэй. Колхоз болон колхознигууд үндэгэ тушаалгада энэ гэһээр жэгдэрэн ороходо байна. Тэрэгүйһаа гүрэнэйнгөө урда үритэй зээлитэй болохо магад.

Нооһоной бэлэдхэл гээшэ сезонно хэрэг мүн. Юуб гэхэдэ, манай республикада соо нооһо хайшалалга жэлдээ нэгэ удаа үнгэргэгдэдэг байна. Ямаанай хөөбэрые мартһаа эхилжэ һамнаха хэрэгтэй. Зарим колхозууд хониной нооһо хайшалалгые мартын һүүл ба апрель соо эхилдэг байха юм. Тиимэдэ бэлэдхэлэй органуудай зорилгонууд хөөбэр болон нооһо тушаажа абаха хүдэлмэринүүдые мэнэ гэһээр эхилхэ ябадал болоно.

Гүрэндэ тушааха уялгата түлбэринүүдээ түргэн дүүргэхын түлөө колхоз болон колхознигууд шанга тэмсэл хэхэ зэргэтэй. Мүн бэлэдхэлэй Министерствын аймагуудтахи түлөөлэгшэнэр хүдэлмэреэ шангадхажа, колхоз болон колхознигуудай һү, мяха, брынзэ, нооһо, үндэгэ мэтын продуктнуудаа саг соонь оруулха хэрэгтэнь болото туһаламжа ба хүтэлбэри үзүүлхэ, хэрбээ хүдөө ажалай продуктнуудые гүрэндэ тушаалгые һаатуулһан хүнүүдэй тохёолдобол тэдэнэрые хэһээхэ мэтын хэмжээнүүдые абаха байна.

В. ОКУНЕВ,
СССР-эй бэлэдхэлэй Министерствын БМАССР-тэхи түлөөлэгшэ

Болгарска правительствын деклараци

СОФИ, апрелиин 4. (ТАСС). Үсэгэлдэр арадай суглаанай заседани дээрэ премьер-министр Кимон Георгиевой уншаһан правительствын деклараци соо иигэжэ хэлэгдэнэ. «Правительствын программа хадаа Эсэгэ ороной фронтын принцип ба идейе үндэһэ һуури болгон абана. Энэ хадаа Болгарида ба болгорска арадта шэнэ һаруул харгы нээжэ үгэһэн сентябриин 9-эй түүхэтэ хэрэгээр зоригжуулагдана. Правительствын гол зорилгонь хадаа болгарска арадай эрилтэнүүдые хүсэдөөр хангахын ба тэрэнэй һанал хүсэлые дүүргэхын тула Эсэгэ ороной фронтын программые бэелүүлхэ ябадалые үргэлжэлүүлгэ болоно.

Декларациин гадаадын политическэ бүлэг соо иигэжэ хэлэгдэнэ: «Болгариин гадаадын политика саашадаашье хубилхагүй гэжэ тэмдэглэхэнь хэрэггүй, юундэб гэхэдэ, энэ гадаадын политика хадаа бүгэдэнийтын тоолоһоной ёһоор болгарска арадай һанал болол ба саг үргэлжын национальна интересүүдтэ хүсэдөөр таарана гээшэ. Энэ хадаа бүхы эрхэ сүлөөдэ дуратай ба демократическа арадуудтай энхэ амгалан ба эб найрамдалтайгаар байхагһэн политика болоно. Энэ хадаа хамагай түрүүндэ, манай арадай инаглан дурладаг, манине хоёр дахин сүлөөлһэн агууехэ Советскэ Союзтай хэтэ мүнхын хани барисаатай ба аха дүүгэй харилсаатай байха политика болоно. Энэ хадаа тэдэнэрэй арадуудые манай гүнзэгыгөөр хүндэлдэг, агууехэ баруун гүрэнүүд США ба Великобританитай хани барисаатай байхын политика болоно. Энэ хадаа бусад славянска арадуудтай, хамагай түрүүн манай хоёр ороной ашагта саашадаа харилсаагаа улам ехээр бэхижүүлхэ Югославиин арадай федеративна республикатай, мүн балканска арадуудтай болон Польша ба Чехословакитай ахадүүгэй нэгэдэлтэй байха ба нягтаар харилсаха политика болоно. Французска арадта манай эрхимээр хандадаг Францитай хани барисаагаа бэхижүүлхын тула бидэ хамаг шадалаараа оролдохобди. Шэнэ демократическа Румынитай хани барисаагаа бэхижүүлхэ ябадалые үргэлжэлүүлхэ ба манай бусад хүршэнэртэй һайн сэдьхэлтэ харилсаатай байхабди. Балканда демократиие ба амгалан байдалые бэхижүүлхын тула бидэ хамаг бүхы шадалаараа оролдохобди.

Манай оронной гадаадын политика тушаа хэлэхэ зуураа, амгалан байдалай хэлсээе баталха ябадал хадаа манай онсо шухала зорилгомнай болоно гэжэ тэмдэглэнгүй байха аргагүйбди. Манай оронной интересые эгээл һайнаар аршалхын тула правительство хадаа саг дээрэнь өөрэһөөн дулдыдаха юумые бүтэдыень хэхэ байха. Правительство хадаа энэ талаар бүхы болгарска арадай нэгэн сэдьхэл ба туһаламжада найдажа, гурбан агууехэ демократическа гүрэнүүдэй правительствонууд манай арадай гаргаһан хүсэ, тэрэнэй гээгдэл хохидолые ба хуулита интересые зүбөөр сэгнэхэ бэзэ гэжэ найдана.

Московско конференциин Болгари тушаа шиидхэбэриие дүүргэхын тула Эсэгэ оронной фронтын хоёр дахин оролдоһониие та мэдэнэт. Теэд манай оролдолгонууд хүсэһэн амжалтануудаа түйлажа шадаагүйнь шаналалтай, юундэб гэхэдэ оппозиционно бүлэгүүд хадаа юугээршье тайлбарилагдахагүй эбдэршэгүй ябадал гаргаһан байна. Тэдэнэр хадаа ябуулагдажа байһан хэлсээнүүдые гансал өөһэдынгөө интерестэ хэрэглэхые оролдожо, Болгариин уласхоорондын байдалые тааруулан ябуулха хэрэгые бэрхэтэй болгобо. Эсэгэ оронной фронтын правительствын оролдолго хүсэлэл зүбөөр ойлгогдохо бэзэ гэжэ бидэ найданабди».

Деклараци соонь саашаа хэлэгдэнэ: «дотоодой политикын талаар шэнэ правительство хадаа орон дотор байгуулагдаһан эмхитэй ба хуулита байдалые бэхижүүлхын тула оролдохо байна. Хуули ба олониитын амгалан байдалые эбдэхэ ябадалые гаргахагүйбди гэжэ правительство мэдүүлнэ.

Ороноо демократизацилха замаар ябаха зуураа, правительство хадаа хүдөөгэй ба городой общинанууд тухай хуули бэлдэхэ һаналтай. Энэ хуулиие баталаад байхадаа общинна һунгалта хэхэ аргатай болохо байнабди. Эсэгэ оронной фронтын программа хадаа хуушан формонууд ба мүнөөнэй Тырновскэ конститутитай таарахагүй юм. Иимэ дээрэһээ конститутиие дахяад хаража үзэхэ, тэрэниие шэнэ сагтай тааруулан хубилгаха ба монархиин институдые усадхаха тухай шиидхэбэри абаха Агууехэ Арадай Суглаан зарлаха шухала болоно. Иимэ зорилготойгоор Арадай Суглаанай үзэлдэ тусхай хуулиин проект оруулагдаха байна».

Болгариин арадай ажахын һэргээн бодхоолгые хараалһан экономическа проблемын ехэхэн удхашанар деклараци соо тэмдэглэгдэнэ. Правительство хадаа, хоёр шэнэ министерствые байгуулжа. энэ талаар зарим нэгэн хэмжээнүүдые абаһан байна. Гүрэнэй, кооперативна ба үмсын секторнуудые, тэдэнэрэй болгарска арадай ашаг туһада хүсэдөөр хамтаран, зохидоор хүдэлмэрилхэ ябадалые арадай ажахын албанда хандуулха үшөө хэдэн хэмжээнүүд абтаха болоно. Бүхы ушар мэдэхэ ба һайн һаналтай ажахын ажал-ябуулагшадта творческо ажалябуулгадань хэрэгтэй үргэн арга-боломжо олгохо, теэд зөөри үриншэд ба хоро хэгшэд мүрдэгдэхэ ба хайра гамгүйгөөр хэһээгдэхэ байна. Шэнэ правительство хадаа хүдөө ажахын, национальна ажаүйлэдбэриин кустарна үйлэдбэриин, транспортын, электрификациин, уһанай ба рудна ажахын творческо экономическа политика ябуулха юм. Иимэ зорилгын тулада Арадай Суглаанда хуулиин хэдэн проектнүүд оруулагдаха байна.

СССР, Чехословаки ба Польшотой экономическа барисаагай бүхэжэһэниие тэмдэглээд, правительство хадаа национальна валютые бэхижүүлгэ, ажахын барилгада гаргагдаһан кредидые зүбөөр хэрэглэхэ ябадал, налогые үнэн зүбөөр тэнсэбэрилхэ ябадал ба болгарска арадай элеэ хоол, хубсаһа ба тулишын талаар эрилтэнүүдые, мүнөө бэрхэшээлнүүдэй байбашье, хангаха ябадал манай гол зорилго болоно гэжэ деклараци соогоо саашань заана.

Бүхы бусад областьнууд—социальна политика, ажалые хамгаалга, арадай элүүрые хамгаалга, арадай гэгээрэл ба культура, арадай оборонын талаар правительство хадаа Эсэгэ оронной фронтын программаар хүтэлбэрилэгдэхэ юм.

«Шэнэ правительство болбол болгарска арадай эрилтэнүүдые хүсэдөөр хангахын тула урдахи правительствын политикые бүри ехэ хүсэн зоригтойгоор, түсэбтэй ба оролдосогойгоор үргэлжэлүүлхэ байна. Манай зам эли—энэ хадаа Эсэгэ оронной фронтын зам. Манай гол политическэ курс үнэн сэхэ ба хатуу. Энэ курс хадаа Эсэгэ оронной фронтын программа ба бодото хэрэгээр тодорхойлогдоно. Эсэгэ оронной фронт манда гансашье нэгэдэлэй символ болоно бэшэ, харин шэнэ демократическа Болгариин албанда хабаадаһан манай арадай бүхы демократическа хүсэнүүдэй нэгэдэлые үнэнөөр бэелүүлгэ болоно. Энэ хадаа сентябриин 9-нэй агууехэ хэрэгые бэелүүлхэ эгээл хүсэтэ ба шухала арга-боломжо гээшэ. Иимэ дээрэһээ мүнөөдэр танай үзэмжэдэ табигдаһан правительство хадаа манай үмэнэ байгаа хүндэ ба харюусалгата даалгабаринуудые түйлахадаа Эсэгэ оронной фронтдо нэгэдэһэн арадай хүсэнүүдтэ найдахаяа мэдүүлхые шухала гэжэ тоолоно. Шэнэ правительство хадаа Эсэгэ оронной фронтын партинуудай эбдэршэгүй союз ба тэдэнэй үнэн сэдьхэлэй ба аха-дүүгэй хани барисаанда найдана. Тэрээндэ танай этигэл найдал ба танай дэмжэлгэ шухала хэрэгтэй».

Чехословакида болохоо байгаа парламентска һунгуули тухай

ПРАГА, апрелиин 5. (ТАСС). Пражска радиогой мэдээсэхэнь хадаа, май һарада болохо парламентын һунгуулида Чехия ба Моравиин 5.792.494 хүн ба Словакида 1.685898 эрхэтэд голосованида хабаадаха болоно.

Чехословацка телеграфна агентствын мэдээсэхэнь хадаа, зарим нютагай һунгуулиин комиссинууд олон урбагшанарые списогһээ гаргаагүй байһыень Дотоодын хэрэгүүдэй Министерство тодоруулһан байна. Бүхы эрхэтэд болбол албан газарнуудта байһан ямар-нэгэн һэжэгтэй нюурнуудай һунгуулида хабаадаха ябадалыень буруушааһан өөһэдынгөө һаналые майн 20 хүртэр хэлэхэ арга-боломжотой болоно.

Архиепископ Дамаскинос тушаалһаа бууба

ЛОНДОН, апрелиин 5. (ТАСС). Афиныһаа Рейтер агентствын мэдээсэхэнь хадаа, архиепископ Дамаскинос регентын тушаалһаа буугаа гэжэ соносхобо.

Номгон далайн райондо газар хүдэлһэнэй хойшолон

САН-ФРАНЦИСКО, апрелиин 4. (ТАСС). Сан-Францискын радиогой дамжуулхань хадаа, Гавайска аралнауудта шэнэ түлхисэтэ долгин тэмдэглэгдэһэн байна. Гавайска аралнуудай арба мянган ажаһуугшад гэр байрагүй үлэһэн байха юм. Хоёһорһон городууд онсо ядарһан байдалда ороод байна.

Калифорниин эрьеын ба Сан-Францискын районһохи эрьеын шэгтэ түлхисэтэ долгин хүсэтэй болоно байна. Түлхисэтэ долгин болбол табан минута бүхэндэ 4—5 футоор нэмэнэ. Аляскын хахадаралай хойто захын райондо Бристольско заливай уһанай хэмжээ түргэн ехэ болоно байна. Эрьеын зарим газарнуудай территориинь 10 миль хүртэр уһаар дарагдаһан байна.

Немецкэ сэрэгэй гол ехэ гэмтэ ябадал хэгшэдые сүүдлэхэ Нюрнбергдэхи процесс

Апрелиин 3-ай үдэшын заседани

НЮРНБЕРГ, апрелиин 3. (ТАСС). Трибуналай апрелиин 3-ай үдэшын заседани дээрэ сүүдлүүлэгшэ Кейтель мэдүүлэлнүүдые үгэбэ. Энэ гитлеровскэ Германиин толгойлогшын дүтын сэрэгэй туһалагша уласхоорондын Трибуналай урда харюусажа байхадаа, Гитлерэй зорилгые милил техническэ дүүргэгшэ байһан шэнгеэр хэрэгые харуулхые али болохоор оролдоно. Гитлертэй өөрынгөө хандалгые дээдэ сэрэгэй начальник ба тэрэнэй мэдэлэй хүн хоёрой хандалга шэнги удхатай болгоно. Тиихэдээ тэрэ хадаа Гитлер болбол генералнуудтай захиралтын янзаар хандадаг байгаа гэжэ гомдоод, шүүмжэлэгдэһэн генералнуудые үмөөрэхэ гэжэ шиидэһэндэм Гитлер намда дурагүй болоһон байгаа гэжэ хэлэнэ.

Сүүдлүүлэгшэ хадаа Гитлерэй сэрэгэй түсэбүүдые тодорхойлон байгуулхадаа хабаадаһанаа арсана. Элдэб документнүүд ба материалнуудые суглуулдаг байгааб, тэдэнэй үндэһэн дээрэ Гитлер ямар нэгэн шиидхэбэри абадаг байгаа гэжэ өөрынгөө үүргые дэн харюусалгагүй болгоно

Би имперскэ правительствын член байгаагүйб, намда оройдоол имперскэ министртэ «адли зэргэтэй» байдал олгогдоһон юм гэжэ Кейтель этигүүлнэ. Тиигэбэшье министрнүүдэй нюуса кабинедэй ба оборонын имперскэ соведэй составта ороһоноо Кейтель нюужа шадахагүй байба. Энэ фактын удхашанарые зөөлэрүүлхын түлөө тэдэ органууд болбол хэзээшье сугларжа зүбшэлдэдэггүй байгаа юм гэжэ тэрэ мэдүүлнэ. Тэдэ органуудай заседанинуудай протоколнуудые гэмнэгшэд харуулжа үгэһэн байбашье, энэ ушар Кейтелиие аягүйрхүүлнэгүй.

Сүүдлүүлэгшэ болбол хамаг бүхы захиралтые дүүргэжэ ябадаг солдат шэнгеэр өөрынгөө бэеые Трибуналай урда наадажа харуулна, тэрээнэй һаналаар иимэ солдат ямаршье политикада хабаададаггүй байһан хэбэртэй болохо юм. Элдэб үнгын министерствонуудтай барисаа холбоотой байһан тэрээнэй ябадал болбол техническэ. удхашанартай байһан юумэл, гадаадын хэрэгүүдэй министерствотэй холбоотой байхадаа хилын саана байһан сэрэгэй атташенүүдэй элидхэлнүүдые абаад лэ дүүргэдэг байһан юумэл гэжэ Трибуналые этигүүлхэ хүсэлтэйгөөр тэрэ оролдоно.

«Гитлерэй рейхсканцлерэй тушаалые эзэлхэдэ солдадууд болбол тон ондоо имперскэ хүтэлбэри доро оробо», германска сэрэгэй албатан болбол Гитлерэй засагые гараа абаһан ябадалда баяр хүргэжэ байһан юм гэжэ ондоо асуудалда харюусахадаа Кейтель тиигэжэ мэдэрһэн байна. «Зэбсэгжүүлгын тухай түсэбүүд ба һанаашалгануудые би мэдэжэ байгаа һэмби, энээн тушаа ябуулагдажа байгаа бүхы хэмжээ-ябуулгануудые баяртайгаар угтажа байгааб гэжэ мэдэрхэ ёһотой байнаб»,—гэжэ Кейтель хэлэнэ. Саашань сүүдлүүлэгшэ болбол эдэ бүхы хэмжээябуулганууд хадаа версальска договорой ёһоор Германиин абаһан уялгануудтай таарахагүй байна гэжэ һайн мэдэржэ байһанаа тодолно. Сүүдлэгдэгшэ болбол 1928 ондо германска зэбсэгтэ хүсэнүүдэй верховно командованиин начальнигай зэргые абаһанайнгаа һүүлдэ Гитлергэй анха түрүүнэй хөөрэлдэһэн байнаб гэжэ мэдүүлнэ. Тиигэбэшье «Германиин ондоо газарнуудые эзэлхэ тухай һанамжануудые хангаха гэһэн гитлерэй хүсэнүүд» тухай мэдэһэн байнаб гэжэ хэлэбэ. Газар эзэмдэлгын арсалдаануудые шиидхэхын зорилгонуудые хангажа шадаха германска зэбсэгтэ хүсэнүүдые бии болгохын түлөө өөрөө тон эдибхитэйгээр оролдон хүдэлмэрилһэнөө мэдэрнэ.

Апрелиин 4-эй үглөөнэй заседани

НЮРНБЕРГ, апрелиин 4. (ТАСС). Трибуналай апрелиин 4-эй үглөөнэй заседани дээрэ сүүдлүүлэгшэ Кейтельһээ асуулта үргэлжэлбэ. Чехословакида добтолхо түсэб тухай үмөөрэгшэ асуудалнуудта харюусахадаа энэ оронда добтолхо тухай гэб гэнтэ мэдээб, юундэб гэхэдэ «хамаг юумэ тон түргэнөөр үнгэрдэг һэн» гэжэ өөрынгөө мэдүүлгэдэ сүдлүүлэгшэ батална. Теэд Чехословакида добтолхо түсэбые Кейтель тодорхойлон байгуулһан байгаа гэжэ саашанхи асуудалнуудһаа элирхэйлэгдэнэ.

Мэдүүлгэ үгэжэ үргэлжэлүүлхэдээ сүүдлүүлэгшэ хадаа Гитлерэй эрилтээр элитэ чешскэ гитлеровец Генлейнтэй барисаа байгуулхын тула подполковник Квеслингые Чехословаки эльгээһэнээ арсанагүй.

Кейтель хадаа юрдөөл «солдат» байһанаа ходо тэмдэглэхээр оролдожо, политическэ хөөрэлдөөнүүдтэ хабаададаггүй, хэрбээ политическэ зүблөөнүүд дээрэ байха саг гараа һаань, «харин гүрэнүүдэй айлшадые хүлеэжэ абадаг ба амаршалдаг» хүн байһан хэбэртэйгээр өөрыгөө харуулна.

Польшодо эсэргүү агресси тушаа мэдүүлгэ үгэжэ эхилхэдээ сүүдлүүлэгшэ Кейтель хадаа Данциг ба Данцигска коридорые булимтаран абаха түсэб мэдэжэ байгаа һэм гэжэ мэдэрнэ. «Данцигска проблемые» шиидхэбэрилгэтэй дашарамдуулан болоһон политическэ хөөрэлдөөнүүдые тэрэ мүн лэ мэдэжэ байгаа.

Польшодо Германиин хэһэн эрилтэнүүдые сүүдлүүлэгшэ мүн мүнөөшье шударгы һэн гэжэ сэгнэнэ.

Польско хилэ дээрэ провокационно инцидент эмхидхэхэ зорилготойгоор польско мундирнуудые Гейдрихтэ үгэһэн тухай документые сүүдлүүлэгшэдэ дамжуулхадаа, үмөөрэгшэ Нельтэ хадаа энэ документын зүб байһаниие баталхыень Кейтелиие гуйна.

Польско мундирнууд тушаа адмирал Канаристай хөөрэлдөөе бэшэһэн бэшэг түб, эдэ мундирнууд хадаа «ямар нэгэн нюуса хэмжээ-ябуулга» хэхээр хэрэглэгдэхээр хараалагдаһан юм гэжэ сүүдлүүлэгшэд ба үмөөрэгшэдтэ аягүйгөөр Кейтель мэдэрнэ.

Хэлэн оронуудай нейтралитет эбдэхэ ёһотой баруун тээ хэгдэхэ добтолго тушаа Гитлер генералитет хоёрой хоорондо арсалдаан бии һэн гү гэһэн үмөөрэгшын асуудалда харюусахадаа, нэгэ талаһаа минии ба генералитет нүгөө талаһаа Гитлер хоёрой хоорондо юрдөөл добтолгын болзор тухай арсалдаан бии һэн гэжэ Кейтель мэдэрнэ.

Арбан минутын забһарлалай һүүлдэ үмөөрэгшэ Пельте хадаа Греци ба Югославида немецүүдэй добтолһон тухай сүүдлүүлэгшэһээ асуулта хэжэ эхилнэ. Энээн тушаа асуудалнуудта харюусахадаа Кейтель болбол өөрһөөн үлүүгээр худалаар хэлэхээр шиидэбэ. Мүнөө болтор юумэ бүхэнэй бултанай зэмые Гитлер дээрэ хаядаг байгаа. Грецидэ добтолһоной түлөө зэмые Муссолини дээрэ хаяха гэжэ шиидэбэ. Гитлер хадаа юрдөөл хэгдэшэһэн фактын хойно мэдэһэн байба хэбэртэй. Грецидэ хэгдэһэн гэнтэ дээрэмдэлгын добтолгые сүүдлүүлэгшэ Кейтель «импровизаци» гэжэ нэрлэнэ. Сүүдтэ үзүүлэгдэһэн «Марита» гэжэ түсэбтэй юу болоһон байгааб» гэһэн асуудалые, Кейтель хадаа тэрээнһээ зайлахаар оролдон, анха түрүүн «импровизациһаа эхилээд, Балкан дээрэ сэрэгэй байдалай улам ургаха бүри «Марита» гэжэ түсэб табяа һэмди гэжэ харюусана.

Событиин календаряар дамжан, үмөөрэгшэ Пельте хадаа Советскэ Союзда гитлеровецүүдэй гэнтээр добтолон ороһон тухай асуудалда оробо.

Час хахадай туршада үмөөрэгшэ сүүдлүүлэгшэ хоёр түрүүн бэлдэһэн комеди наадан харуулна. Эдэнэр хадаа нэгэдэхеэр энэ добтолгын шалтагаанууд тухай хэндэшье мэдээжэ худал хуурмаг гитлеровскэ пропагандые дэмжэхэ ба хоёрдохёор гансал Гитлер энэ гэмтэ хэрэгые ябуулхада зэмэтэй, харин Кейтель юрдөөл тэрэнэй богоол шэнги үгэ дууламгай гүйсэдхэгшэ һэн шэнгеэр хэрэгые харуулаад, сүүдлүүлэгшэ Кейтелиие аршалха зорилго урдаа табиһан байба.

СССР-тэ эсэргүү агрессиин түсэбые бэелүүлхэ үедэ хэһэн гэмтэ ябадалнуудай байгаа түлөө харюусалгаһаа эртээр зайлахые Кейтель оролдоно. Юуб гэхэдэ, «Барбароссын» түсэбтэ хабаадаһан бүхы заабаринуудта Кейтель гараа табиһан байха юм. Тэрэ хадаа энээниие зүб гэжэ мүнөө тоолоод, эдэ заабаринуудай болон тэрэшэлэн «Барбароссын» түсэбэй «идейнүүд» Гитлертэй болоһон зүблөөн дээрэ Гитлерөөр хараалагдаһан байна гэжэ тэмдэглэнэ.

Минии һанахада энэ зүблөөн дээрэ дайнай юрэбусын аргануд хэрэглэгдэхэнь гэжэ Гитлер генералнуудта хэлэһэн байгаа ха.

—Энэ зүб, энэ зүблөөн дээрэ манай эзэмдэхэ областьнуудай администраци ба тэдэниие экономическа талаар ашаглаха тухай һанамжанууд хэлэгдэһэн байна. Административна органуудай тушаалда имперскэ комиссарнуудые хэрэглэхэ тон шэнэ һанал хэлэгдэһэн байна. Экономическа талаар дээдэ хүтэлбэриие дүрбэнжэлэй түсэбэй талаар түлөөлэгшэдэ үгэхэ гэһэн мүн лэ тодо шиидхэбэри абтаһан байна. СС-эй рейхсфюрер Гиммлер хадаа бүхы полицейскэ хүдэлмэри тушаа хүсэд бүрин эрхэ абаха гэһэн дүрим мүн баһа абтаһан байха юм. Тэрэ тухай һүүлдэ эдэ областьнуудта элитэ болоо һэн.

Эдэ бүгэдые Кейтель хадаа өөрыгөө аршалха гэжэ хэлэнэ. Иимэ зорилготойгоор тэрэ мэдүүлнэ: иигээд танай хараадууд үзэхэдэ рейхсмаршал (Геринг) түсхай даабаринуудтай байгаа, СС-эй рейхсфюрер (Гиммлер) баһа тиимэ байгаа харин, би тэдэнэр дээрэ засаггүй байгааб.

СССР-тэ добтолхо бэлэдхэл тухай асуултаяа дүүргэхэдээ үмөөрэгшэ Пельте хадаа 1941 оной мартда Гитлертэ болоһон зүблөөн тухай бусажа асууна.

—Энэ зүблөөн дээрэ Гитлер генералнуудта юун гэжэ приказ үгөө һэм, тиихэдэнь тэдэнэр тэрэ приказые ямараар угтаа һэм гэжэ Пельте асууна.

—Зарим главнокомандалагшадай оперативна даабаринууд тушаа богонихон заабари үгэһэнэй һүүлдэ Гитлер бүридхэһэн үгэ хэлээ һэн—сүүдлүүлэгшэ харюусана. —Гитлерэй энэ үгэ соонь үгэ дууладаггүй областьнуудта сүүд хэхэ ябадалһаа арсажа, эсэргүүсэлтые хатуу шанга хэмжээнүүдээр дараха гэһэн заабаринууд үгтэһэн байгаа.

Үмөөрэгшэ: Та гү, али ямар нэгэн ондоо генерал эдэ заабари, приказуудые буруушаан үгэ хэлээ һэн гүт?

Кейтель: Би буруушаагаагүй һэм, ямар нэгэн генералай фюрертэ эсэргүүсэжэ хандаха ябадал би мэдэхэгүйб. ч

Сүүдлүүлэгшэ Кейтелиин саашанхи асуулта үдэшын заседани болтор хойшолуулагдаба.

Апрелиин 4-эй үдэшын заседани

НЮРНБЕРГ, апрелиин 4. (ТАСС). Трибуналай апрелиин 4-эй үдэшын заседани дээрэ сүүдлүүлэгшэ Кейтельһээ тэрэниие үмөөрэгшэ Пельте гэгшэ асуулта хэбэ. Үмөөрэгшэ болбол сүүдлүүлэгшын бэшэжэ үгэһэн мэдүүлгэһээ уншана, Германида армиин хажуугаар тон шэнэ засаг—СС-эй организаци бии болсо, энэ хадаа эли гараһан ба захиргаанай, полицейскэ гүрэнэй засагые өөрынгөө гарта абаһан байна гэжэ тэрээн соонь хэлэгдэнэ. «Дайнай конфликтнуудай эхинһээ абаад, СС-эй булимтарха ба тоталитарна политикын хушуушань ба туг баригшань болоһон байна» гэжэ Кейтелиин мэдүүлгэ соо хэлэгдэнэ. Саашадаа эзэмдэгдэһэн территоринууд дээрэ Армиин һүүлээр «СС-эй рейхсфюрер» бии болодог байгаа, тэрэ хадаа эдэ территориие политическэ дайсадһаа сэбэрлэхэ ба өөрынгөө засаг байгуулхые эрмэлзэдэг байһаниинь документээр баталагдана. Бодото дээрэ Гиммлер ба Гейдрих гэгшэд эзэмдэһэн оронуудай арад зоной ба пленидэ абтаһан сэрэгэй хүнүүдэй хуби заяае шиидхэдэг байһан юм гэжэ хэлээд, Кейтель болбол эзэмдэгдэһэн территоринуудта гитлеровецүүдэй хэһэн хорото ябадалай харюусалгаһаа бэеэ зайлуулхые һэдэнэ.

«Манан ба Мунхаг байдал» гэжэ приказ тушаа үмөөрэгшын асуудалда харюусахадаа, сүүдлүүлэгшэ болбол энэ приказ тэрээндэ тон хүндэ гэмнэлтэ болоно гэжэ мэдэрнэ. Советскэ Союзай эзэмдэгдэһэн территоринууд дээрэ хүсэтэ партизанска хүдэлөөнэй үргэдэһэн ябадалтай дашарамдуулан энэ приказ гаргагдаһан байна гэжэ тэрэ баталба.

«Манан ба Мунхаг байдал» гэжэ приказые хүсэндэнь оруулха талаар полициин хэмжээ-ябуулгануудай эсэстэ дүргэгдаһан приказай үндэһөөр баригдаһан ба абаашагдаһан хүнүүдэй концентрационно лагерьнууд олошорһон байна гэжэ Кейтель мэдэрнэ. Кейтель болбол энэ приказ зохёолгодо хабаадаһан дээдэ зэргын сэрэгэй начальнигууд хадаа тэрэнэй хойшолонгой тухай юушье мэдээгүй байгаа һэн гэжэ сүүдые этигүүлхые оролдоно. Гэбэшье, «Манан ба Мунхаг байдал» гэжэ приказай гарза хохидолые гестапын командануудай зөөжэ абаашаһан тухай мэдэрхэ баатай болоно.

Сүүдлүүлэгшэ болбол өөрынгөө мэдүүлгэнүүд соо «командос» (союзна десантнигууд ба парашютистнууд) гэжэ нэрлэгдэһэн юумые зоргоороо хэһээхэ тухай приказ һайшаана. Союзна десантнууд ба парашютистнуудые зоргоороо хэһээхэ тухай приказ Кейтель зохёоһон ба тэрээнэй штабай начальник Иодль гэгшэ тараалһан байха юм. Энэ приказтай дашарамдуулан яажа хүдэлмэрилхэб гэжэ фронтые командалагшанарай зэбсэгтэ хүсэнүүдэй верховно командованиһаа (ОКВ) асуухадань Кейтель болбол «тэдэнар приказ соо хэлэгдэһэниие ойлгожо байнат, тиимээр лэ орохо хэрэгтэй байгаа юм бэзэ» гэжэ харюу үгэһэн байна. Пленидэ абтаһан сэрэгэй хүнүүдэй лагерьһаа тэрьедэһэн английска летчигүүдые алаһан хэрэгтэ хабаадаһанаа Кейтель мэдэрнэ, гэбэшье багаханааршье һаань өөрыгөө сагаалхахые оролдожо, тэрэнэй үүргэ болбол Гитлерһээ абаһан приказые бэелүүлхын тула дамжуулһан болоно гэжэ мэдэрбэ.

Советско-Ир[...] хэлсээн ту[...]

ТЕГЕРАН, апрелиин 5.
правительствын хуулита
ветско-иранска хэлсээ
листнуудта тайлбарилжа
иигэжэ мэдүүлбэ:

Энэ хэлсээн иранска
ба иранска арадай дура
жа, советскэ болон прав
хоорондохи харилсаанда
Энэ хэлсээн дээрэ гараа
най правительство болбол
литикые бэелүүлхэ дүүрэн
бо. Бидэнэр Советскэ Союз
хоорондо һайн харилсаатай
һоһоо оролдоһондоол адляр
орон болон США ба Ве
хоорондо халуун хани бари
хүсэнэбди. Советско-иран
баталһан ябадал ехэ
событи болоно. Тиин энэ
союзнигуудаар хүндэтэй
байна гэжэ этигэнэбди,
болбол бүхы дэлхэйн эб
бүхэжүүлхэ ябадалда туһа

КАВАМ ЭС-САЛТАНЭЙН[...]

ТЕГЕРАН, апрелиин 5.
тед Пресс агентство Тегеран
дамжуулна:

Советско-Иранска договор
һаа оронной сэрэгүүдые нүү
ха ябадал майн 6-да Нэгэд
дай организацида иранска
саашань зүбшэн хэлсэлгые
гэжэ Иранай премьер-ми
мэдүүлбэ.

Маньчжуриһаа Со[...] сэрэгүүдые гаргах[...]

ЧАНЧУНЬ, апрелиин 3.
нэй корреспондентын абаһан
ёһоор, мүнөөдэр маршал
штабай начальник генерал
болбол китайска сэрэгэй ко
чальник генерал Дун Ян-Пин
Маньчжуриин зарим газарну
скэ сэрэгүүдые гаргаха
мэдээсэбэ.

Хожомдожо болохо китай
тельствын сэрэгүүдэй ерэ
сэрэгүүдэй багахан гарни
городуудта үлэхые хүсэһэ
Дун Ян-Пин китайска пра
үмэнэһөө мэдүүлбэ.

Энээнтэй харюусан, генерал
хадаа тунхаглагдаһан тус
мэдүүлгын ёһоор, советскэ
зарим газарнуудһаа гаргал
рэниие апрелиин һүүл бол
болоолготойгоор хараалагда
дүүлбэ. Иимэ дээрэһээ сове
вани болбол элирхэйлэгдэһэ
болзорой һүүлдэ зарим горо
скэ гарнизонуудые үлөөхэ
Дун Ян-Пин гэгшын хүсэл
жа шадахагүй байна.

Борнхольмһоо сов[...] сэрэгүүдые гаргалга[...]

КОПЕНГАГЕН, апрелиин
Борнхольм дээрэхи советскэ
командалагша генерал-майор
аралһаа советскэ корабль дэ

Генерал-майорые үдэшэхы
дэн мянган борнхольмойхид
Датска корабльнууд 21 бууд
лют үгэбэ. Советскэ корабль
лют үгэбэ.

Лейпцигтэ социа[...] демократическа [...] коммунистическэ парт[...] ниилүүлгэ

БЕРЛИН, апрелиин 4. (ТАС
фолькцейтунг» гэжэ газетын
хадаа, Лейпцигтэ социал-де
ба коммунистическэ партину
на съездүүд болобо. Парти
социалистическэ нэгэдэмэл
гуулха тухай дурадхалые ту
лосовалбад. Хүдэлмэриин а
хэл тухай ба Лейпцигтэ соц
нэгэдэмэл парти байгуулха
хэбэри слохиин 1599 голо
нэгэ хүн нэгэдүүлхэгүйн т
валба.

Братиславые сүлөөлһэнэй[...]

ПРАГА, апрелиин 6. (ТАС
саала тээ, 1945 оной апр
хоёрдохи Украинска фронты
маршал Малиновскиин кома
словакиин главна город Б
сүлөөлһэн байна. Братисла
һуугшад энэ түүхэтэ үд
гээр ба баяртайгаар һайнд
приятинууд, албан газарнууд
нуудта Словакиин ба аха
Союзай арадуудай хани
халуунаар харуулһан баярай
болобо.

Апрелиин 4-дэ Братиславаи
ехэ манифестаци болобо. Ба
дагсаха гэжэ премьер-минист
түрүүтэй тусхай правитель
гаци Братиславада ерэһэн бэ

Харюусалгата редакторай орлогшо Д. ЛУ[...]

АДРЕС: г. Улан-Удэ, ул. Ленина 35. (ТЕЛЕГРАФНА АДРЕС: Улан-Удэ Үнэн) ТЕЛЕФОНУУД: ответ. редактора—23. АТС—1-80; зам. редактора—7-89; ответ. секретаря—3-23; отделов: партийной жизни и промышленности —7-89. сельского хозяйства—6-03; писем и переводов—6-03 (2 зв.). объявлений 2-64 (2 зв.).

Н—00585. Типография Государственного газетного издательства при Совете Министров БМАССР Тираж